

Utlåtande 2006:20 RV+IV+VI+VII (Dnr 331-2401/2005)

Stadens uppföljningsansvar för ungdomar 16-19 år samt inrättande av navigatorcentra

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Två regiongemensamma navigatorcentra inrättas i enlighet med detta ärende.
2. Medel för navigatorcentra finns för år 2006 reserverade i Central medelsreserv. Medel fördelas i samband med tertialrapport 1 då värdstadsdelar inom regionerna ska vara utsedda.
3. Utbildningsnämnden uppdras att med utgångspunkt i befintliga system utveckla och förvalta ett centralt system för uppföljning av ungdomar i åldersspannet 16 t.o.m. 19 år oavsett sysselsättning.
4. Kommunstyrelsen ska svara för kontakten med ungdomsstyrelsen samt samordna och följa upp försöksverksamheten med navigatorcentra i enlighet med vad som anförs i detta utlåtande.

Föredragande borgarråden Roger Mogert, Erik Nilsson, Teres Lindberg och Margareta Olofsson anför följande.

Bakgrund

Under hösten 2003 aktualiserade arbetsmarknads- och integrationsborgarrådet, socialborgarrådet och skol- och kulturborgarrådet ett gemensamt ärende i kommunstyrelsen med innehållet att en av samhällets allra viktigaste uppgifter var att nå och stötta de ungdomar som beskrivits i utredningen "Unga utanför" samt att staden önskade få medverka i försöksverksamhet med navigatorcentra om en sådan skulle initieras. Under hösten 2004 påbörjades en utredning, där

huvuduppdraget var att undersöka förutsättningarna att utveckla navigatorcentra för unga i staden. Utredningen föreslog att tre centra inrättas med lokalisering i nordvästra, södra och centrala staden samt att utbildningsnämnden föreslogs ansvara för central samordning och etablering av navigatorcentren samt skapa och förvalta ett centralt register för ungdomar 16-19 år. De budgetmässiga konsekvenserna uppskattades generera en utökning av stadens budget med ca 25 mnkr/år fr.o.m. år 2006. I budget för år 2006 tilldelades sedan 10 mnkr för år 2006.

Remisser

Ärendet har för synpunkter remitterats till stadsledningskontoret, samtliga stadsdelsnämnder, socialtjänstnämnden, utbildningsnämnden och kommunstyrelsens handikappråd.

Stadsledningskontoret tillstyrker förslaget om att inrätta navigatorcentra men vill förorda att de medel som avsatts i budget för år 2006 fördelas enligt fördelningsnyckel.

Bromma stadsdelsnämnd avstår från att besvara remissen.

Enskede-Årsta stadsdelsnämnd avvisar utredningens förslag om Navigatorcentra men nämnden är positiv till att införa ett centralt register över ungdomar i åldern 16 – 19 år.

Farsta stadsdelsnämnd avvisar förslaget om att inrätta tre Navigatorcentra men ställer sig positiv till att det inrättas ett register för ungdomar 16 till 19 år i enlighet med utredningens förslag.

Hägerstens stadsdelsnämnd framhåller vikten av att det skapas ordentliga rutiner för uppföljning av de ungdomar som inte går vidare till eller avbryter gymnasiestudier. Navigatorcentra kan vara ett sätt att nå dessa ungdomar. Nämnden är också positiv till ett centralt register med uppgift om alla stadens 16-19-åringar och ser det som en viktig förutsättning för att staden ska kunna få kontakt med och bistå de ungdomar som av olika anledningar varken studerar eller arbetar. Hur uppgifterna sedan ska hanteras och vilken hjälp ungdomarna ska erbjudas på navigatorcentra behöver dock enligt nämnden förtydligas.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd anser att det är bra att uppföljningsansvaret för de ungdomar som avbryter sina gymnasiestudier eller inte påbörjar någon gymnasieutbildning tydliggörs och är positiv till ett centralt register. Nämnden vill särskilt framhålla vikten av att lokaliseringsfrågan övervägs nog.

Katarina-Sofia stadsdelsnämnd välkomnar förslaget att utbildningsnämnden ska bygga upp och ansvara för ett centralt register över ungdomar 18-19 år utan sysselsättning, då det ger stadsdelarna goda möjligheter att snabbt söka upp ungdomarna och bistå dem på lämpligt sätt.

Kista stadsdelsnämnd ställer sig bakom förslaget beträffande uppföljningsansvaret men är tveksam till att inrätta tre navigatorcentra som organisatoriskt sett är lika över hel staden utan ser gärna en mer flexibel lösning organisatoriskt så att verksamheten kan bli mera effektiv. Väljer staden att inrätta tre navigatorcentra är nämnden intresserad av att ett förslag läggs till Kista.

Kungsholmens stadsdelsnämnd ställer sig bakom utredningens förslag om inrättande av ett centralt register och navigatorcentra.

Liljeholmens stadsdelsnämnd tillstyrker samtliga förslag i ärendet.

Maria-Gamla stans stadsdelsnämnd föreslår att utbildningsnämnden får helhetsansvar och uppdrag att samordna, bygga upp och utveckla navigatorcentra under försöksperioden samt att bygga upp och ansvara för ett centralt register över ungdomar 16 – 19 år.

Norrmalms stadsdelsnämnd har under förutsättning att styrning, ansvarsfördelning och även ekonomiska och administrativa förutsättningar är klarlagda inget att erinra mot förslaget om tre regionala navigatorcentra förutom att tidsplanen som säger att driftstart ska ske januari 2006 är orealistisk.

Rinkeby stadsdelsnämnd ställer sig positiv till förslagen i remissen men anser också att det skulle vara en fördel om arbetet kunde ske närmare stadsdelen där redan upparbetade kanaler till arbetsförmedlingen m.m. kan vara positiva i sammanhanget. Det är viktigt att betona att ungdomarna, främst de äldre, lotsas ut på arbetsmarknaden.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd avvisar förslaget om navigatorcentra men är positiv till att det införs ett register över ungdomar i åldern 16 till 19 år.

Skärholmens stadsdelsnämnd stöder utredningens förslag att inrätta ett centralt uppföljningsregister och inrätta navigatorcentra för ungdomar 16-19 år.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd stöder rapportens förslag att utbildningsnämnden svarar för upprättandet och förvaltningen av ett centralt register för ungdomar 16-19 år, men anser att utredningen bort överväga möjligheterna att skapa lokala beställarfunktioner stadsdelsvis och regionala navigatorcentra med rena utförarfunktioner

Vantörs stadsdelsnämnd avvisar förslaget om att inrätta tre navigatorcentra men välkomnar idén med centralt register för att följa upp ungdomar i 16-19 års ålder. Nämnden har under innevarande mandatperiod arbetat med att försöka finna former för att kunna kontakta och arbeta med denna grupp. Nämnden

den vill även kraftigt understryka vikten av att arbetet förläggs lokalt i stadsdelarna, gärna i samarbetsprojekt typ Arbetsforum Sydost, men avvisar tanken med så kraftigt centraliserade centra som skissas i förslaget.

Älvsjö stadsdelsnämnd gör bedömningen att förslaget att följa upp och organisera insatser för målgruppen i syfte att finna alla ungdomar med behov inom målgruppen är genomtänkt. Den struktur som Jobbcentrum skapat för stöd till arbetslösa ungdomar kan vara en arbetsmodell även för navigatorcentren att ta del av.

Östermalms stadsdelsnämnd instämmer i utredningens förslag om vikten av en tydlig ansvarsuppdelning mellan stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden och ställer sig också bakom den föreslagna uppdelningen och inrättandet av navigatorcentra.

Socialtjänstnämnden ställer sig positiv till förslaget att inrätta navigatorcentra men anser att det är rimligt att stadsdelsnämnderna själva bestämmer om de vill ingå i försöksverksamheten med Navigatorcentra eller inte.

Utbildningsnämnden ställer sig till positiv till utredningens förslag.

Kommunstyrelsens handikappråd tillstyrker förslagen i remissen.

Våra synpunkter

I utredningen ”Unga utanför”, som initierades av regeringen, framgår att allt fler ungdomar i åldrarna 16-19 år befinner sig utanför såväl studier som arbete. Under 1990-talets senare hälft har antalet ”unga utanför” ökat markant. Ofta är det ungdomar som börjat gymnasieskolan men som avbrutit studierna. Stadsdelen får inte alltid denna information och gymnasieskolans ansvar har upphört. Det råder alltså ibland stor okunskap om dessa ungdomar, vad de gör och vilka behov de har för att bli en del av samhället igen. I Stockholm har de senaste årens arbetsmarknadsinsatser till viss del nått denna grupp. Men det har inte varit tillräckligt. Alltför många har inte fått den systematiska stöd de behöver för att återuppta studier, få jobb eller annan meningsfull sysselsättning. För att öka och samla de insatser som görs för att förhindra utanförskap vill vi inrätta två navigatorcentra i staden som styrs av stadsdelsnämnderna.

Skollagen förtydligar sedan 1 juli 2005 kommunernas uppföljningsansvar för icke skolpliktiga ungdomar upp till att de blir 20 år. För Stockholms del är det stadsdelsnämnderna som har uppföljningsansvaret för ungdomarna i stadsdelsnämndsområdet. Syftet med ändringen är att kommunerna ska erbjuda ungdomar som saknar sysselsättning lämpliga individuella åtgärder. Navigatorcentra är för Stockholm en av åtgärderna för att klara detta uppföljningsansvar.

Navigatorcentren ska utgöra en bas för arbetet med ungdomar som befinner sig utanför skola och arbetsmarknad. Syftet med verksamheten är att öka andelen ungdomar som fullföljer gymnasiestudier och på sikt minska ungdomsarbetslösheten. Navigatorcentren ska arbeta uppsökande och erbjuda individuellt utformade insatser som ger en god grund för fortsatta studier eller bidrar till en framtida etablering på arbetsmarknaden. Centren ska också fungera som en plattform som underlättar ett aktivt samarbete över stadsdelsgränser och med externa aktörer. Navigatorcentren ska inte konkurrera med stadsdelsförvaltningarnas egna verksamheter eller med gymnasieskolan utan är ett komplement och en förstärkning.

Vi föreslår att två navigatorcentra ska inrättas och att dessa främst ska rikta sig till ungdomar i åldrarna 16-19 år. Dessa ska drivas gemensamt av ett antal stadsdelsnämnder som geografiskt hänger samman. Det är stadsdelsnämnderna som har befolkningsansvaret och genom detta även ansvaret för dessa ungdomar. Navigatorcentra nord ska omfattas av Kista, Rinkeby, Spånga Tensta, Hässelby-Vällingby, Bromma, Kungsholmen, Norrmalm och Östermalm. Navigatorcentra syd ska omfattas av Enskede-Årsta, Skarpnäck, Farsta, Vantör, Älvsjö, Liljeholmen, Hägersten, Skärholmen, Katarina-Sofia och Maria-Gamla stan. Stadsdelsnämnderna som samverkar i ett gemensamt navigatorcentra får inom sig utse vilken stadsdelsnämnd som skall vara huvudman och värdstadsdel. För navigatorcentra syds del vore en samlokalisering med utbildningsförvaltningens IV-sluss ett alternativ att undersöka. Oavsett lokalisering bör en nära samverkan med IV-slussen etableras. Utgångspunkten för navigatorcentrens placering bör vara att det skall vara enkelt att ta sig dit med allmänna kommunikationsmedel. Den som utses till huvudman får också i uppdrag att bilda en styrgrupp med ansvar för drift och uppbyggnad av navigatorcentra.

Flera remissinstanser har lämnat förhållandevis kritiska remissvar och avvisat utredningens förslag. Som skäl har anförts att det blir för stora upptagningsområden och att det redan pågår verksamheter för unga med stöd av kompetensfonden. Vi menar dock att arbetet med ”unga utanför” idag är alltför sårbart då det till stor del finansieras med tillfälliga projektmedel. I dagsläget saknar kommunen i stort sett reguljära arbetsmarknadsinsatser som inte finansieras via kompetensfonden eller stadsdelsförnyelsen. I ett längre perspektiv är detta inte hållbart utan sådan verksamhet bör ingå i stadens reguljära verksamheter. Att flera stadsdelar går samman och gemensamt driver navigatorcentra ger bättre ekonomisk stabilitet än om stadsdelsnämnderna ska driva ungdomsinsatser var för sig. Sannolikt kommer navigatorcentra också att kunna ha ett bredare utbud av insatser jämfört med en stadsdelsnämnd.

När det gäller uppsökande verksamhet instämmer vi i de remissinstanser som har påpekat att det krävs lokal kännedom. Personalen på navigatorcentren ska därför bygga nätverk med olika yrkesgrupper som arbetar lokalt i varje stadsdel såsom fältassistenter, socialsekreterare och skolpersonal.

Kommunfullmäktige har i budget för år 2006 beslutat att staden ska upprätta navigatorcentra. I Central medelsreserv:2 har för detta ändamål reserverats 10 mnkr. Därutöver har ungdomsstyrelsen beviljat staden 1 mnkr för etableringsfasen av navigatorcentra. Vi anser att utbildningsnämnden ska kompenseras för de kostnader det innebär att bygga upp det centrala uppföljningssystemet. De resterande medlen bör fördelas direkt till de två värdstadsdelarna som ska driva navigatorcentren genom att de får hälften var. Till nästkommande år får fördelningen ses över. På sikt finns ambitionen om att medel ska fördelas direkt till stadsdelsnämnderna för att de ska kunna beställa tjänster från det navigatorcentra som nämnderna samarbetar kring.

Kommunstyrelsen får i uppdrag att under försöksperioden samordna och undersöka möjligheterna till samarbete och samfinansiering med andra aktörer. Uppdraget innebär också att följa upp, samverka och stödja stadsdelsnämnderna i etableringen och utvecklingen av navigatorcentra samt att stödja utbildningsnämnden i uppbyggnaden av ett centralt register och samordna rutinerna kring registerhanteringen mellan utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Kristina Axén Olin*, *Sten Nordin* och *Mikael Söderlund* (alla m) och *Jan Björklund* (fp) enligt följande.

Vi föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att

1. avslå föredragande borgarråds förslag till beslut
2. därutöver anföra följande.

I betänkandet Unga utanför (SOU 2003:92) konstaterades att mellan 25 000 och 30 000 unga människor varken studerar, arbetar, aktivt söker arbete eller har någon känd sysselsättning. Utredningen konstaterade vidare att en stor del av dessa ungdomar inte har klarat grundskolan. Att dessa ungdomar inte kunnat fångas upp tidigare under sin skoltid, är ett misslyckande för samhället och inte minst skolan. Stockholms stad har ett ansvar för att erbjuda de ungdomar som hamnat utanför en väg tillbaka till skola och arbete.

Den modell som föreslås med så kallade Navigatorcentra visar inte på något särskilt tydligt sätt hur detta skulle kunna vara en lösning på ungdomarnas problem. För

att lösa de grundläggande problemen med ungas utanförskap hjälper inte särskilda Navigatorcentra eller andra kommunala projekt. Det krävs en omläggning av hela den nuvarande skol- och arbetsmarknadspolitiken.

De ungdomar som befinner sig utan all kontakt med skola, annan utbildning och inte är i arbete eller sysselsatta på annat sätt kan antas leva ett liv som på sikt kommer att medföra att de får problem. Det huvudsakliga ansvaret för deras livssituation innehar de själva. Förslaget genomsyras av ett socialdemokratiskt omhändertagandeperspektiv.

För att bryta utanförskapet krävs en individualiserad skola med höga och tydliga kunskapskrav. Det är inte acceptabelt att var femte elev lämnar grundskolan utan att kunna skriva en sammanhängande text eller läsa en bok. De elever som har svårt att nå skolans kunskapsmål måste få extra stöd, hjälp och tid, t ex ett extra år i grundskolan.

Att alla gymnasieelever ska bli högskolebehöriga är ett olyckligt och orimligt mål. I stället borde särskilda yrkesinriktade program skapas för elever som vill börja arbeta direkt efter gymnasiet. Därutöver bör en modern lärlingsutbildning inrättas där eleverna tillbringar en del av tiden i skolan, en del i arbetslivet.

En nyligen genomförd undersökning visar att elever som genomgått de tvååriga yrkesförberedande utbildningarna klarat sig bättre på arbetsmarknaden än vad vi ser idag i den treåriga gymnasieskolan.

Det krävs också kraftfulla insatser för att bryta bidragsberoendet. Vuxna personer som är fullt arbetsföra har en skyldighet att efter förmåga försöka bidra till sin egen försörjning. Ett passiviserande socialbidragsberoende och kontakter med en socialtjänst - som inte är jobbinriktad - bidrar snarare till att förvärra än att bryta utanförskapet.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Två regiongemensamma navigatorcentra inrättas i enlighet med detta ärende.
2. Medel för navigatorcentra finns för år 2006 reserverade i Central medelsreserv. Medel fördelas i samband med tertialrapport 1 då värdstadsdelar inom regionerna ska vara utsedda.
3. Utbildningsnämnden uppdras att med utgångspunkt i befintliga system utveckla och förvalta ett centralt system för uppföljning av ungdomar i åldersspannet 16 t.o.m. 19 år oavsett sysselsättning.

4. Kommunstyrelsen ska svara för kontakten med ungdomsstyrelsen samt samordna och följa upp försöksverksamheten med navigatorcentra i enlighet med vad som anförs i detta utlåtande.

Stockholm den 11 januari 2006

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNIKA BILLSTRÖM

Roger Mogert Erik Nilsson Teres Lindberg Margareta Olofsson

Anette Otteborn

Reservation anfördes av *Kristina Axén Olin, Sten Nordin och Mikael Söderlund* (alla m), *Lotta Edholm* och *Ann-Katrin Åslund* (båda fp) och *Ewa Samuelsson* (kd) med hänvisning till reservationen av (m) och (fp) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

Under hösten 2003 så aktualiserade arbetsmarknads- och integrationsborgarrådet, socialborgarrådet och skol- och kulturborgarrådet ett gemensamt ärende i kommunstyrelsen med innehållet att en av samhällets allra viktigaste uppgifter var att nå och stötta de ungdomar som beskrivits i utredningen "Unga utanför" samt att staden önskade få medverka i försöksverksamhet med navigatorcentra om en sådan skulle initieras. Under hösten 2004 påbörjades en utredning där huvuduppdraget var att undersöka förutsättningarna att utveckla navigatorcentra för unga i staden. Utredningen föreslog att tre centra inrättas med lokalisering i nordvästra, södra och centrala staden samt att utbildningsnämnden föreslogs ansvara för central samordning och etablering av navigatorcentren samt skapa och förvalta ett centralt register för ungdomar 16-19 år. De budgetmässiga konsekvenserna uppskattades generera en utökning av stadens budget med ca 25 mnkr/år fr.o.m. år 2006. I budget för år 2006 tilldelades sedan 10 mnkr för år 2006.

REMISSER

Ärendet har för synpunkter remitterats till stadsledningskontoret, samtliga stadsdelsnämnder, socialtjänstnämnden, utbildningsnämnden och kommunstyrelsens handikappråd.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande den 15 november 2005 är i huvudsak av följande lydelse.

I betänkandet "Unga utanför" (SOU 2003:92) konstateras att antalet ungdomar i åldrarna 16-19 år som befinner sig utanför såväl studier som arbete har vuxit markant under 1990-talets senare hälft. Utredningen anför att problemen för denna grupp är av mer övergående natur. Bland 20-24-åringarna tycks problemen vara mer bestående. Antalet personer utanför 16-24 år beräknades till 27.000 år 2001. Utredningen anför att detta är ett komplicerat och svåråtgärdat problem där det inte finns enkla eller billiga lösningar. Samhället når flera pluseffekter genom att reducera antalet unga som befinner sig utanför.

En försöksverksamhet med s.k. navigatorcentra föreslogs som skulle startas med uppgift att förbättra situationen för unga genom att medverka till att skapa en stabil grund för framtiden. Dessa centra skall förena ett övergripande uppföljningsansvar med det generella ansvaret att erbjuda gymnasieutbildning. Stödet skall vara skraddarsytt och utges efter var och ens situation och ambitioner. Utredningen anför att den organisation som tar hand om det kommunala uppföljningsansvaret bör verka friståen-

de från gymnasieskolan även om skolan självfallet är en viktig samarbetspartner. Utredningen markerar också ett arbetsmarknadsinriktat arbetssätt.

Staden har ej avgett yttrande över betänkandet.

Kommunernas skyldighet har förtydligats om att hålla sig informerade om hur icke skolpliktiga unga som inte fyllt 20 år är sysselsatta (2004:1298) i syfte att i erbjuda dem lämpliga individuella åtgärder.

KS har 2003-12-17 hemställt om att få medverka i försöksverksamhet med Navigatorcentra (Dnr 331-4250-2003). Ungdomsstyrelsen har ställt 1 mnkr. till stadens förfo- gande för försöksverksamheten.

Två arbetsgrupper har 2005-06-15 lagt fram en arbetsrapport (Dnr 331-2401-2005) med förslag om uppföljningsansvar och inrättande av Navigatorcentra. Denna har remissbehandlats. Där föreslogs inrättande av tre Navigatorcentra samt uppdrag till utbildningsnämnden att svara för samordning och etablering av dessa. Ett centralt register för ungdomar 16-19 år föreslogs upprättat. Kostnaderna beräknades till 25 mnkr.

I utredningen konstateras att staden fn. i stort sett saknar reguljära arbetsmarknads- insatser för ungdomar upp till 20 år. I navigatorfunktionen avses ingå bl.a. ingå uppsö- kande verksamhet och coachning med fokus på att för varje ungdom hitta individuella lösningar och en helhetssyn på berörda ungdomars hela livssituation. Detta kan tex. gälla vägledning mot studier och olika yrken, arbetsträning, yrkesinriktade program där ungdomar får prova på olika yrken och personligt mentorskap. Stadsledningskon- toret ser det som angeläget att stadens insatser för aktuella ungdomsgrupper ges hög prioritet med inriktning till att börja med på gruppen 16-19 år enligt utredningens förslag. Sociala effekter av uteblivna insatser kommer att bli kännbara i olika avseen- den.

Stadsledningskontoret konstaterar att remissbehandlingen uppvisar en redovisning av synpunkter med stor relevans. Enighet föreligger om att ytterligare insatser för den berörda gruppen är angelägen. Likaså att uppgifter om aktuella ungdomar bör tas fram på central nivå.

Utredningen föreslog tre centra till vilka samtliga SDN grupperas. Detta är en möjlig lösning som dock inte beaktar att olika SDN har kommit olika långt i sina in- satser för de berörda ungdomarna. Man kan också tänka sig en lösning som växer fram underifrån med direkt inflytande för SDN. Stadsledningskontoret vill förorda följande organisatoriska uppläggning, som i huvudsak tillgodoser de synpunkter som anförts från remissinstanserna. I enlighet med SDN-reformen har SDN ett samlat befolknings- ansvar för de boende inom stadsdelsområdet. Detta innebär i detta sammanhang att navigatoruppgifter i enlighet med utredningens förslag skall fullgöras på den lokala nivån. De stadsdelsnämnder som anser sig klara uppgiften på egen hand – i första hand de stadsdelsområden där problematiken är mindre uttalad - behöver därmed inte ingå i ett regionalt centra medan andra stadsdelsnämnder kan se en styrka i ett samarbete över stadsdelsnämndsgränserna. Det bör därför få ankomma på SDN att bygga upp de samarbetsformer som är ändamålsenliga. Uppgiftens tyngd varierar från SDN till SDN

beroende på den aktuella gruppens storlek och de faktorer som medverkar till att ungdomar inte bedriver gymnasieutbildning.

En sådan organisatorisk lösning strider på intet sätt mot intentionerna bakom förslaget om Navigatorcentra och de villkor som kan ställas för statlig delfinansiering. Det kan snaras ses som en fördel att olika metoder kommer till användning efter lokal bedömning för att uppnå uppställda mål.

Stadsledningskontoret noterar att Navigatorcentra har benämnts försöksverksamhet samtidigt som kommunernas uppföljningsansvar skärpts. De insatser som bedöms som angelägna måste rimligen betraktas som ett i högsta grad reguljärt inslag i SDN:s verksamhet och ges ekonomisk prioritet därefter.

Stadsledningskontoret vill därför förordna att de medel, 10 mnkr, som avsatts i budget för år 2006 fördelas enligt fördelningsnyckel. Detta ger en fördelning av medel enligt följande med tillämpning av standardiserade strukturvariabler (tkr):

SDN

1. Kista	900
2. Rinkeby	950
3. Spånga-Tensta	1150
4. Hässelby-Vällingby	850
6. Bromma	400
8. Kungsholmen	250
9. Norrmalm	300
10. Östermalm	350
12. Maria-Gamla Stan	450
13. Katarina-Sofia	250
14. Enskede-Årsta	550
15. Skarpnäck	650
18. Farsta	600
20. Vantör	700
21. Älvsjö	200
22. Liljeholmen	250
23. Hägersten	200
24. Skärholmen	1000

Register

Utredningen har behandlat frågan hur man skall nå de ungdomar 16-19 år som inte är inne i utbildningssystemen och har föreslagit att utbildningsnämnden skall få uppdraget att förvalta ett centralt register över ungdomar 16-19 år. Man kan i och för sig tänka sig att denna uppgift handläggs av SLK:s systemenhet men stadsledningskontoret ser inga direkta invändningar mot att uppgiften åläggs utbildningsnämnden då det finns kopplingar med de befintliga driftsystemen, Hanna för gymnasieskolan och Bosko för grundskolan. Det kan emellertid inte primärt vara fråga om att bygga upp nya register utan uppgiften gäller att med hjälp av befintliga system – med viss aktualise-

ring och uppdatering – få fram aktuella uppgifter om de ungdomar till vilka insatserna skall riktas. De uppgifter som tas fram av utbildningsnämnden tillställs SDN som underlag för kontakt med berörda ungdomar. Utredningen har inte närmare berört hur dessa kontakter skall bedrivas. Det har uppgivits att det i första hand gäller c:a 350 ungdomar totalt som kan bli aktuella för stödinsatser i en första omgång. Detta innebär ett relativt begränsat antal per SDN även om vissa SDN får ett betydligt större ansvar än andra. Man kan också räkna med att många av dessa ungdomar är kända av SDN i andra sammanhang varför antalet nytillkommande blir relativt begränsat.

Stadsledningskontoret vill observera vad som stadgas i skollagen § 18 om kommunens utvidgade uppföljningsansvar nämligen att särskilda föreskrifter skall meddelas vad gäller den behandling av personuppgifter som är nödvändig för fullgörande av denna uppgift. Det har uppgivits att klarläggande på denna punkt är snart förestående, vilket får beaktas i utbildningsnämndens registerhantering. Det kan här tilläggas att en ev. senare utökning av stadens insatser till förmån för gruppen 20-24 år kräver andra registeröverväganden och former för uppgiftslämning till SDN med tex. koppling till system för komvux.

Uppbyggnad

Under uppbyggnadsfasen fordras engångsinsatser för samordning samt utbildning och kompetensutveckling av berörd personal. Medel för detta avses avsättas av kompetensfonden.

SDN:s uppbyggnad av navigatorfunktioner fordrar stödinsatser. Dessa bör kunna ske genom utbildningsnämnden och kompetensfonden.

Stadsledningskontoret delar i huvudsak utredningens uppfattning om vad som skall ingå i de nya funktionerna. Dessa skall ha ett klart uttalat samarbetsperspektiv med andra aktörer. Detta gäller utbildningsnämnden ifråga om registeruppgifter, IV-slussen och erbjudanden om utbildningsinsatser. Samarbete skall även äga rum andra kommunala nämnder och bolag, ideella organisationer, föreningar och andra externa aktörer för att genomföra och hitta lösningar utifrån individuella förutsättningar och en helhetssyn inkl. relationer till föräldrar. På den statliga sidan är självfallet arbetsmarknadsmyndigheten en viktig aktör, vilket särskilt framhållits av den statliga utredningen.

Uppföljning

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen får i uppdrag att stödja samordning och insatser för samarbete och samfinansiering med andra aktörer, tex. lansarbetsnämnden. Uppföljningsmetodik för verksamhetens utveckling behöver utvecklas. Dessa uppdrag bör lämpligen åvila utbildnings- och arbetsmarknadsenheten inom SLK:s Valfärd och Utbildningsavdelning.

SDN bör vidare ges i uppdrag att snarast återkomma med en redovisning över vilken organisatorisk uppbyggnad man avser att tillämpa för navigatorfunktionerna.

Bromma stadsdelsnämnd

Stadsdelsförvaltningen har 2005-08-16 meddelat att man avstår från att besvara remissen.

Enskede-Årsta stadsdelsnämnd beslutade beslöt den 25 augusti 2005 att åberopa förvaltningens tjänsteutlåtande som yttrande till kommunstyrelsen, som innebär att förvaltningen föreslår att nämnden avvisar utredningens förslag om Navigatorcentra men att den är positiv till att införa ett central register över ungdomar i åldern 16 – 19 år.

Särskilt uttalande gjordes av ledamöterna *Anders Hellström* (m), *Birgitta Axén* (m), tjänstgörande ersättaren *Christian Jobrant* (m), ledamöterna *Hans Larsson* (fp), *Peter Backlund* (fp), vice ordföranden *Göran Holmström* (kd), *bilaga*.

Enskede-Årsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande datera den 18 augusti 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsdelsförvaltningen anser att det är angeläget att ungdomar som varken studerar eller har annan sysselsättning ges särskild uppmärksamhet. I utredningen redovisas statistik över ungdomars sysselsättning. För ungdomar i Enskede – Årsta stadsdelsområde gäller:

77 eller 6 %, av totalt 1 185 ungdomar 16 – 18 år, studerade inte på gymnasiet i december 2004.

59 eller 15 %, av 391 ungdomar 19 år, saknar slutbetyg från gymnasieskolan i december 2004.

98 ungdomar 18 – 24 år fick ekonomiskt bistånd i januari 2005.

Förvaltningen bedömer att en del av ungdomarna, som i statistiken saknar sysselsättning, studerar utomlands, arbetar inom familjeföretag eller har praktikplats.

När det gäller förslaget om att inrätta ett centralt register för ungdomar i åldern 16 – 19 år, välkomnar förvaltningen detta. Registret måste hålla en hög kvalitet för att stadsdelen ska kunna fullgöra sitt uppföljningsansvar.

I nu remitterat förslag beskrivs motiv till att registret bör vara en central angelägenhet, förvaltningen delar denna uppfattning.

Förslaget om Navigatorcentra kan vid första anblicken framstå som positivt. Vid närmare granskning av förslaget konstateras dock en del allvarliga farhågor. De olika stadsdelarna har i grunden en sinsemellan en olikartad problematik. Detta utgör orsaken till att en omfattande lokal kännedom är helt nödvändig för att lyckas med uppgiften att framgångsrikt klara av den uppsökande verksamheten. Den uppsökande verk-

samheten bedöms utgöra navet i förslaget. Förvaltningen bedömer därmed att stadsdelen själv på ett bättre sätt kan utföra motsvarande uppgifter.

Förutsättningen för att stadsdelen ska utföra dessa uppgifter är att ekonomiska förutsättningar lämnas i den omfattning som det ursprungliga förslaget.

Förvaltningen vill också understryka att det finns ett relativt omfattande samarbete tillsammans med grannstadsdelarna Vantör, Farsta och Skarpnäck. En stor del av detta samarbete handlar om arbetsmarknadsprojekt och gemensam flyktningmottagning. Detta samarbete kan mycket väl utvecklas till att omfatta även nu aktuella uppgifter. En naturlig koppling vad gäller övergång till sedvanliga arbetsmarknadsåtgärder skulle därmed kunna genomföras. Samordningsfördelar är i sammanhanget uppenbara.

Utredningen behandlar inte hur de ungas försörjning ska tillgodoses och hanteras när föräldrarnas ansvar har upphört. För närvarande finns ekonomisk ersättning inom ramen för Kommunalt utbildningsprogram (KUP) för ungdomar upp till 20 år samt Ungdomsgarantin för ungdomar 20 – 24 år som alternativ till ekonomiskt bistånd, enligt socialtjänstlagen.

Förvaltningen anser att det är viktigt att tydliggöra myndighetsansvar och gränsdragning mellan utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna för ungdomar i olika åldrar. Detta gäller särskilt för ungdomar upp till 20 år där skollagen förstärkt kommunernas ansvar att hålla sig informerade om hur de är sysselsatta.

Avslutningsvis kan förvaltningen konstatera att ungdomar som saknar sysselsättning är ett viktigt ansvar för kommunerna, vilket också tydliggjorts i skollagen. Hur resurserna i form av personal, pengar, administration m.m. liksom arbetssätt och ansvaret inom staden är avgörande för hur ungdomarna kan ges stöd och motiveras till en sysselsättning som leder till självförsörjning. Det är också angeläget att uppdraget ges en långsiktig ekonomisk lösning och en finansiering utöver de närmast 1,5 åren för att inte komma i konflikt med andra angelägna gruppers behov.

Farsta stadsdelsnämnd beslutade den 25 augusti 2005 att avvisa förslaget om att inrätta tre Navigatorcentra och åberopar i övrigt stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen som innebär att stadsdelsförvaltningen ställt sig positiv till att det inrättas ett register för ungdomar 16 till 19 år i enlighet med utredningens förslag.

Reservation anfördes av ledamoten *Bertil Fredriksson* (kd), *bilaga*.

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten *Birgitta Holm m.fl.* (m), *bilaga*.

Farsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 14 juli 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Farstas stadsdelsförvaltning är positiv till att man uppmärksammar åtgärder för gruppen unga utanför sysselsättningen. Detta är en grupp som förvaltningen sedan tidigare

har prioriterat med målsättningen att de berörda ska få utbildning alternativt arbete. Förutsättningarna för förvaltningens insatser kan dock bli bättre om ett centralt register införs. Förvaltningen ser även fördelar med samverkansformer liknande Navigatorcentren där frågor som rör de unga (bland annat KUP) samlas så att både unga och andra aktörer, som skola, företag, etc., får en part att vända sig till. Samtidigt invänder förvaltningen i det följande på flera punkter mot förslaget om att inrätta tre Navigatorcentra.

När det gäller den första delen av rapporten – uppföljningsansvaret – välkomnar förvaltningen att det utvecklas ett register över stadens ungdomar i åldern 16 till 19 år och att gemensamma rutiner tas fram för hur skolorna ska hantera unga som avbryter sina studier. Förvaltningen anser att det är angeläget att ett register upprättas för att staden ska kunna fullgöra sitt uppföljningsansvar. För att rapporteringen till registret ska hålla god kvalitet behövs gemensamma, tydliga rutiner.

Samtidigt vill förvaltningen framhålla att rapporten inte bringar klarhet i vad för information registret ska omfatta och vilka krav på inrapportering registret egentligen kommer att innebära för stadsdelsnämnderna. Formuleringar i rapporten om att det finns ”ett påtagligt behov av att vidareutveckla såväl rutiner som IT-system för att kunna skapa en fullständig bild av individuella behov och möjliga stödåtgärder” leder tankarna till att det är ett ambitiöst och omfattande system som ska byggas upp. Förvaltningens behov av information för att kunna fullgöra sitt ansvar gäller vilka av Farstas ungdomar som inte är studerande. Med hänvisning till att registret tas fram för att informationen ska vara stadsdelsnämnderna till nytta vill förvaltningen understryka att den förutsätter att registret utvecklas i nära samverkan med stadsdels förvaltningarna.

När det gäller Navigatorcentren vill förvaltningen resa invändningar såväl av principiell karaktär som angående förslagets utformning.

Förvaltningens principiella invändningar grundas i att förslaget får anses gå emot stadens modell för styrning. Detta är en modell som har etablerats utifrån både effektivitets- och demokratiargument. Central nivå i staden tar beslut om mål och resurser samt ansvarar för kommunövergripande verksamhet, medan lokal nivå – stadsdelsnämnderna – fattar beslut om vilka metoder som ska användas för att målen ska nås inom de givna resursramarna. På så sätt kan metoderna anpassas till de förutsättningar som råder inom varje stadsdelsnämndsområde samtidigt som det är samma mål som gäller för servicen och omsorgen i hela staden.

I en decentraliserad styrningsmodell är transparensen – tydligheten – viktig så att medborgarna vet vem som ansvarar för vad. Tydliga ansvarsförhållanden har bland annat aktualiserats i utredningen om stadens politiska organisation (SPO-utredningen). Här ser förvaltningen ett problem med förslaget om Navigatorcentren. Utbildningsnämnden ska etablera Navigatorcentren och sedan ansvara för samordningen. Det senare ansvaret motiveras med att en ”samordningsfunktion behövs för att koordinera arbetet med att bygga upp, utveckla och driva Navigatorcentren” (sidan 24). Vidare, ”förslaget utgår från att flera stadsdelsnämnder går samman och driver gemensamt ett Navigatorcentra inom respektive geografiskt område” (sidan 24). Inom de tre område-

na ska en av stadsdelsnämnderna vara ansvarig för den inomregionala samordningen och tilldelas resurser för detta. Samtidigt ska stadsdelsnämnderna ansvara för Navigatorcentren.

Förvaltningen anser att förslaget går emot stadens modell för styrning eftersom förslaget i praktiken innebär att den lokala nivån inte väljer vilka metoder som ska användas för att uppnå stadens gemensamma mål. Förvaltningen menar också att förslaget skapar otydliga ansvarsförhållanden genom att det utgår från en komplicerad rollfördelning.

Förvaltningen anser att det är positivt att det i rapporten förs ett resonemang om att använda skolschablonen som (åtminstone i teorin) finns för varje ungdom i gymnasieålder. Men förvaltningen finner det förslag som läggs i rapporten tveksamt. Förslaget innebär att schablonen ska fördelas till utbildningsförvaltningen och till de tre stadsdelsnämnder som ansvarar för den interregionala samordningen. Förvaltningen anser att utgångspunkten bör vara att schablonen fördelas till den som är ansvarig för insatserna – dvs. i det här fallet till respektive stadsdels nämnd.

Förvaltningen är även kritisk till hur man har valt att utforma Navigatorcentren och anser att motiveringen till utformningen är bristfällig. När det gäller förslaget om det centrala registret anser förvaltningen att rapporten har presenterat motiv till varför detta behövs och det framgår av problembeskrivningen att detta är en uppgift för den centrala nivån. Några motsvarande motiv till varför man har valt att förordna tre Navigatorcentra kan förvaltningen inte finna. I rapporten konstateras att det inte finns ett tillräckligt stort antal ungdomar för att varje stadsdelsområde ska ha ett eget Navigatorcenter. Samtidigt framgår det inte varför man istället valt att föreslå just tre Navigatorcentra.

Förvaltningen anser, bland annat utifrån erfarenheterna från samarbetet inom Arbetsforum Sydost, att de tre upptagningsområden som nu föreslås är för stora. (Arbetsforum Sydost är ett samverkansprojekt för vuxna arbetslösa mellan de fyra stadsdelsförvaltningarna i Enskede Årsta, Farsta, Skarpnäck och i Vantör.) De stora upptagningsområdena kan medföra att den lokala förankringen går förlorad. Den lokala förankringen är viktig inte minst när man ska arbeta uppsökande, eftersom det förutsätter en god kännedom om de områden som de unga vistas i. Enligt förvaltningen kan de stora upptagningsområden som föreslås också medföra att det inte är möjligt att på ett effektivt sätt hantera att så många som åtta förvaltningar ska mötas tillsammans med flera andra aktörer inom upptagningsområdet.

Det södra området har nackdelar både av att vara stort (mätt i antalet ingående stadsdelsnämnder) och av att vara ett område där behoven av insatser är stora. Enligt förvaltningen medför skillnaderna mellan de tre områdena när det gäller behoven av arbetsmarknadsinsatser olika förutsättningar för verksamheterna. Skillnaderna mellan områdena framgår när informationen i tabellbilagan sammanställs för de tre föreslagna områdena.

1. Antal ungdomar 16-18 som inte studerar på gymnasiet, december år 2004

	Totalt antal ungdomar 16 till 18 år	Antal som inte studerar på gymnasiet	Andel av befolkningen
Norra:	7226	592	8 %
Centrala:	6225	383	6 %
Södra:	7925	562	7 %

2. Antal ungdomar 19 år utan slutbetyg från gymnasieskolan, december år 2004

	Totalt antal ungdomar 19 år	Antal utan slutbetyg	Andel av befolkningen
Norra:	2495	422	17 %
Centrala:	2027	276	14 %
Södra:	2885	547	19 %

3. Antal unga 18-24 år med ekonomiskt bistånd, januari 2005

	Samtliga 18-24 år	Därav bidrag 10-12 månader
Norra:	963	339
Centrala:	328	111
Södra:	932	315

Enligt förvaltningen kan konsekvensen av att förslaget införs bli betydande effektivitetsförluster till följd av att pågående, fungerande verksamhet inte kan utnyttjas utan måste omstruktureras eller avbrytas.

I utredningen konstateras att staden i stort sett saknar insatser för gruppen 16 till 17 år som har avbrutit sina gymnasiestudier. Samtidigt pågår det, vilket utredningen också har noterat, olika insatser inom staden. Farstas stadsdelsförvaltning har redan startat projekt som riktar sig till ungdomar i åldern 16-19 år som riskerar icke godkänt i betyg eller som avbryter gymnasieskolans IV-program samt stöd till långtidsarbetslösa ungdomar i åldern 18-24 år.

Under perioden 1 augusti år 2004 till och med 31 december år 2006 driver förvaltningen, med medel från Stadsdelsförnyelsen, en uppsökande, stödjande och motiverande verksamhet för ungdomar i åldern 16-19 år. Projektets syfte är att genomföra en kvalitativ uppföljning av dels alla högstadielärover boende i Farsta centrum, Farsta strand, Hökarängen och Fagersjö som riskerar icke godkänt i avgångsbetyg, dels alla ungdomar i ovan angivna stadsdelar som avbryter gymnasieskolans IV-program. De ungdomar som fångas upp i uppföljningen erbjuds personlig konsultation. Projektets syfte är i första hand att stödja ungdomarna till att fullfölja sina studier. De som avbr-

tit studierna erbjuds stöd till praktik eller lärlingsplatser för att sedan motiveras att återgå till studier. Projektet har gjort en fördjupad studie av kompetensfondens Navigatorstudie gällande Farsta och fick kontakt med 56 av de 85 ungdomar som fanns angivna på listan genom goda kontakter och lokalkännedom.

Farsta och Vantör stadsdelsförvaltningar har som en utveckling av Arbetsforum Sydost sökt och beviljats medel från kompetensfonden för ett projekt med målgruppen unga arbetslösa 18 till och med 24 år. Stadsdelsförvaltningar i Farsta och i Vantör ska med start från i år utveckla formerna för stöd och motivation, som ska lämnas såväl individuellt som i grupp.

Om förslaget om Navigatorcentren införs betyder det enligt förvaltningen att det pågående arbetet i Farsta måste omstöpas – inte för att det inte fungerar utan för att det i alla avseenden inte stämmer med utformningen av Navigatorcentra. Förvaltningen anser att det knappast kan anses vara god hushållning med stadens ekonomiska resurser att inte ta vara på de samarbetsformer och metoder som har utvecklats.

Förvaltningen är mot bakgrund av ovanstående kritisk mot att de inrättas tre Navigatorcenter. Förvaltningen anser att den här typen av initiativ bör vara sprungna underifrån och knyta an till eventuellt redan pågående samarbete och till de åtgärder som har påbörjats sedan tidigare. En annan utgångspunkt bör vara att de upptagningsområden som åtgärderna utgår från ska vara ändamålsenliga.

Enligt förvaltningen är en alternativ inriktning för Navigatorcentren att åtminstone det södra området delades upp i två områden: sydöstra och sydvästra. Inom dessa två områden anser förvaltningen att utvecklingen av Navigatorcentren bör ta avstamp i det samarbete som redan har inletts där det finns etablerade former för samverkan.

Förvaltningen föreslår att nämnden avvisar förslaget om att inrätta tre Navigatorcentra och i övrigt återoppar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Hägerstens stadsdelsnämnd beslutade den 25 augusti 2005 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämna det som sitt remissyttrande till kommunstyrelsen.

Reservation anfördes av vice ordförande *Abit Dundar m.fl.* (fp), ledamoten *Margareta Cederfelt m.fl.* (m) och ledamoten *Anita Stenlund m.fl.* (kd), *bilaga*.

Hägerstens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 4 juli 2005 har i huvudsak följande lydelse.

I samband med remissyttrande om revisionsrapporten om uppföljnings ansvaret framhöll förvaltningen vikten av att det skapas ordentliga rutiner för uppföljning av de ungdomar som inte går vidare till eller avbryter gymnasiestudier. Förvaltningen menade att navigatorcentra kan vara ett sätt att nå dessa ungdomar.

Att ett centralt register med uppgift om alla stadens 16-19-åringar nu ska inrättas är en viktig förutsättning för att staden ska kunna få kontakt med och bistå de ungdomar

som av olika anledningar varken studerar eller arbetar. Hur uppgifterna sedan ska hanteras och vilken hjälp ungdomarna ska erbjudas på navigatorcentra behöver dock förtydligas mer än vad som görs i föreliggande förslag.

Ansvar och bemanning

I utredningen fastslås att det är utbildningsnämnden som ska bygga upp och ansvara för det centrala registret. Uppgifter från registret om ungdomar som inte studerar ska sedan lämnas till den stadsdelsnämnd där den unge är bosatt.

Stadsdelsnämnden ska, enligt utredningen, ha det formella ansvaret för att ungdomarna följs upp. Vari detta ansvar består är dock oklart, förutom på den punkt som avser de tre navigatorcentra, som ska drivas gemensamt av stadsdelsförvaltningarna i nordväst, innerstan respektive söderort.

Utredningen besvarar inte frågan om utbildningsnämnden ska lämna registeruppgifterna vidare direkt till navigatorcentrum eller om det är stadsdelsförvaltningen som ska vidarebefordra dem dit. Förvaltningen anser att det finns för- och nackdelar med bägge förfaringssätten, men att det är lämpligast om uppgifterna går via stadsdelsförvaltningarna, så att de får tillfälle att sälla bort ungdomar som t.ex. befinner sig i vård och därför inte är aktuella för navigatorcentrum.

En viktig fråga som inte heller besvaras är gränsdragningen mellan navigatorcentra och individ- och familjeomsorgen. Utredningen säger att navigatorcentra ska ha särskilda resurser för ungdomar i riskzon för psykisk/fysisk ohälsa eller missbruk/kriminalitet, men vari dessa resurser ska bestå eller var individ- och familjeomsorgens respektive navigatorcentrums ansvar tar vid diskuteras inte.

Enligt beräkningarna kommer målgruppen för varje navigatorcentrum att bestå av cirka 350 ungdomar. Att dessa ungdomar inte gått vidare till gymnasiet eller valt att avbryta sina studier där har olika orsaker. Några är skoltrötta, andra har brister i den teoretiska begåvningen, en del har neuropsykiatriska funktionshinder, somliga har inte hunnit lära sig tillräckligt mycket svenska, vissa har svåra hemförhållanden, andra har börjat missbruka droger eller har hamnat i kriminalitet. Behoven av insatser varierar därmed högst betydligt.

För att varje individ ska få rätt hjälp krävs bl.a. ett brett kunnande bland dem som arbetar på navigatorcentra. Enligt förslaget ska bemanningen bestå av studie- och yrkesvägledare, handledare/lärare samt coacher med odefinierad bakgrund. Förvaltningen menar att det i personalen bör finnas medarbetare med beteendevetenskaplig utbildning. Om den kompetensen tillförs ökar möjligheterna till rätt bedömning av vad ungdomarna behöver och det nödvändiga samarbetet med individ- och familjeomsorgen blir lättare.

En öppenhet för och förmåga till samverkan även med andra instanser, t. ex. barn- och ungdomspsykiatri, behövs också för att kunna hjälpa ungdomarna som kan förväntas ha stora och skiftande behov av insatser.

Dimensionering av personalgruppen bör vara sådan att det finns resurser för uppsökande arbete, bland annat för att nå de ungdomar som isolerar sig i hemmet och inte själva tar sig ut, vare sig till navigatorcentra eller annat som erbjuds i samhället.

Insatserna

Den unga människa som inte vill eller förmår studera vidare efter gymnasiet utan föredrar att arbeta har idag inte så mycket att välja på. De statliga arbetsmarknadsinsatserna gäller från 20 år och för det kommunala ungdomsprogrammet fåtal platser gäller i realiteten en åldersgräns på 18 år. För 16-17-åringar finns ingenting. Navigatorcentra får således börja från början med att bygga upp de platser för arbetsträning och praktik som man ska kunna erbjuda utöver studie- och yrkesvägledning och stimulans till aktiv fritid och eget företagande.

Det är svårt att idag bedöma hur många av ungdomarna som i realiteten kommer att kunna börja studera i gymnasieskolan eller göra praktik på arbetsplats. Sannolikt behöver en hel del av ungdomarna till att börja med insatser av mer psykosocial karaktär. Av dem som inte är i behov av behandling kan många i första hand förväntas vara intresserade av arbete eller av utbildning som är tydligt kopplad till arbete, t.ex. i form av lärlingsplatser. En uppgift för navigatorcentra kan därför vara att tillskapa sådana platser. Även praktikplatser kommer att behövas, men förvaltningen tror att de kan bli svåra att hitta i det rådande arbetsmarknadsläget och i den konkurrens som finns med andra instanser, t.ex. Jobbcentrum, som också arbetar på liknande sätt. Ett nära samarbete kommer med arbetsförmedling, näringsliv och ideella organisationer behöver därför att behövas.

Geografiskt läge

Det navigatorcentrum som ska betjäna de södra och sydvästra förortererna kommer att ha ett upptagningsområde med stor geografisk spridning. Även om ungdomar är en i många avseende rörliga grupp är det viktigt att navigatorcentrum är så beläget att det är lätt att ta sig till för ungdomar både från Skärholmen, Hägersten och Skarpnäck. Söderorts navigatorcentrum bör därför placeras i anslutning till någon knutpunkt för tunnelbanan, som Liljeholmen eller Gullmarsplan, eller på Södermalm.

Tidsplan

Enligt planen ska både de tre navigatorcentra och det centrala registret byggas upp under hösten 2005 så att de kan vara i drift från den 1 januari 2006. Försöksperioden ska löpa till och med den 31 december 2007.

På tidsplanen för registret har förvaltningen inga synpunkter, däremot kan sättas ifråga om det på några månader är möjligt att få igång meningsfull och fungerande verksamhet på navigatorcentra. Möjligen är det bättre att låta uppbyggnaden ta lite mer tid så att det redan från början finns vettiga insatser att erbjuda dessa ungdomar, som i många fall redan blivit besvikna på myndighets- och vuxenvärlden.

Finansiering

Uppbyggnaden av navigatorcentra ska enligt utredningen ske med medel från Kompetensfonden. Medel till driften tas från det ekonomiska utrymme som skulle ha funnits i gymnasieskolan om ungdomarna gått där.

Efter försöksperiodens slut ska nytt beslut fattas om eventuell fortsättning samt finansieringsform.

I förslaget talas endast om kostnader för den verksamhet som ska försiggå på navigator centra, men även andra kostnader kan uppkomma. Det är inte osannolikt att det bland de ungdomar som ska remitteras till navigator centra finns sådana som för närvarande inte är kända av socialtjänsten, men som kan visa sig behöva insatser från individ- och familjeomsorgen.

Kostnaden för stöd och behandling av ungdomar kan alltså förväntas öka, vilket är bekymmersamt med tanke på nuvarande kostnadsramar på stadsdels förvaltningarna.

Uppföljning och utvärdering

När försöket med navigatorcentra utvärderas bör en av frågeställningarna vara vad som föranlett att ungdomarna valt bort de gymnasiestudier som anses vara det normala för åldersgruppen, dvs. en analys bör göras av vilka eventuella brister som finns i skolsystemet och på andra håll och som bidragit till att ungdomarna inte fullföljt sin skolgång. Förvaltningen föreslår att försöksverksamheten redan från början ska koppas till forskare vid t.ex. stadens FoU-enhet, så att ungdomarnas situation blir belyst på ett sätt som kan underlätta förståelsen av deras problem och vad som bör göras.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för social omsorg i samråd med avdelningen för förskola och skola.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd beslutade den 30 augusti 2005 att stadsdelsnämnden överlämnar och återoppar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.

Reservation anfördes av ledamoten *Helen Jäderlund Eckardt m fl (fp), bilaga.*

Reservation anfördes av vice ordförande *Fredrik Wallén (kd), bilaga.*

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten *Catharina Hillerström Vagli m fl (m), bilaga.*

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 16 augusti 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Uppföljningsansvaret tydliggörs

Det är bra att uppföljningsansvaret för de ungdomar som avbryter sina gymnasiestudier eller inte påbörjar någon gymnasieutbildning tydliggörs. Enligt den beräkning som

gjordes våren 2005 handlar det i Hässelby-Vällingby om knappt 100 ungdomar födda under åren 1986-1988.

En informationsmottagare

I rapporten pekar man på vilka uppgifter som krävs för att fånga upp de berörda ungdomarna. Vidare framhåller man "att staden måste ha en samlad bild". Det vore bra om det fanns en informationsmottagare för alla uppgifter som skall lämnas och en plan för hur de sedan skall hanteras. Det förekommer idag att samma elevuppgifter rapporteras på olika formulär till 3-4 olika instanser.

Grundskolans ansvar

Grundskolan har god kontroll över vilka skolpliktiga elever som finns inom respektive skolas upptagningsområde. Det gäller även elevernas ansökningar och intagning till gymnasiet efter skolar nio. Idag rapporteras uppgifter om eleverna i årskurs 9 till intagningsenheten/gymnasieskolan och till SCB, skolregistret. Därefter upphör grundskolans ansvar för eleverna, men de som hör av sig till sin "gamla skola" får ofta ändå hjälp av studie- och yrkesvägledaren. De elever som antagits till gymnasiet, men som inte går dit eller avbryter efter en tid, får grundskolan ingen information om. Förvaltningen ser därför positivt på förslaget att utbildningsnämnden får i uppdrag att upprätta ett centralt register över alla 16-19-åringar i staden.

Navigatorcentra

Idén med Navigatorcentra (NC) är tilltalande. Förslaget att KUP (Kommunalt program för ungdomar) och utvecklingsgarantin för ungdomar läggs på NC är bra. Den aktuella ungdomsgruppen består delvis av ungdomar med omfattande sociala problem. Dessa behöver sannolikt annat och mer omfattande stöd än det som NC kan erbjuda.

Särskilda resurser

Initialt kommer man behöva avsätta särskilda resurser för att på att fånga upp de aktuella ungdomarna trots att de inte är så många. De som t.ex. avbröt sina gymnasiestudier för två år sedan har skolan oftast inget kontakt med i dag. Under den första tiden är det därför sannolikt endast "nya avhoppare" dvs 16-18 åringar som kommer i kontakt med NC. Senare, när centret blir mer känt bland ungdomarna (och skolorna), kommer flera att söka sig dit och gruppen växa till att även omfatta 19-20 åringarna.

Intern arbetsgrupp

Tidiga insatser och uppföljning kan förhindra att många av dem blir framtida klienter. Förvaltningen har sedan 1 år tillbaka en egen intern arbetsgrupp, som just uppmärksammat denna aktuella grupp ungdomar. Den är sammansatt av handläggare inom socialtjänsten och skolan.

Lokaliseringsfrågan

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning vill särskilt framhålla vikten av att lokaliseringsfrågan övervägs noga. Det måste vara enkelt för brukarna att komma dit med kollektiva färdmedel utan att behöva byta trafikslag. Annars kommer antalet besökare från Hässelby-Vällingby att bli få och då uteblir den positiva effekten såväl för berörda ungdomar som för staden som helhet. Med erfarenhet från tonåringars sätt att resonera, åker man hellre in mot stadens centrum än utåt. Vällingbys ungdomar vill helst inte åka till Rinkeby. Rinkebys ungdomar vill inte till Hässelby - Vällingby och för en del ungdomar i Bromma och Spånga är det enklast att åka direkt in till city.

Finansieringen

Vidare finner förvaltningen finansieringsfrågan osäker. Om verksamheten med NC permanentas efter försöksperiodens slut år 2007 är det naturligt att kommunfullmäktige anslår särskilda medel till stadsdelsnämnderna för driften av dessa. Annars riskerar det att leda till besparingar inom andra verksamhetsområden.

Katarina-Sofia stadsdelsnämnd beslutade den 25 augusti 2005 att överlämna tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

Reservation anfördes av *Margareta Björk m fl (m)* och *Patrik Holmberg (kd)*, *bilaga*.

Katarina-Sofia stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 12 augusti 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen håller med om att Stockholms stad i stort sett saknar insatser för gruppen 16-17 år som har hoppat av gymnasieskolan och att det saknas effektiva rutiner för att följa upp de ungdomar som inte går över från grundskolan till gymnasiet eller lämnar gymnasieskolan i förtid.

Förvaltningen välkomnar förslaget att utbildningsnämnden ska bygga upp och ansvara för ett centralt register över ungdomar 18-19 år utan sysselsättning. Det ger stadsdelarna goda möjligheter att snabbt söka upp ungdomarna och bistå dem på lämpligt sätt.

Förslaget med navigatorcentra är kanske väl ambitiöst, sett ur perspektivet sysslösa ungdomar i Katarina-Sofia. Men, sett ur perspektivet hela stadens sysslösa ungdomar 16-24 år, förstår vi behovet och välkomnar kommande navigatorcentra.

Det är positivt att "utanförungdomarna" får egna resurser anpassade efter deras speciella behov.

Kista stadsdelsnämnd beslutade den 25 augusti 2005 att godkänna och lämna förvaltningens tjänsteutlåtande som remissvar till kommunstyrelsen.

Särskilt uttalande gjordes av ledamöterna *Margarita Pulido (s)*, *Gunilla Bhur (v)* och *Jakob Dencker (mp)*, *bilaga*.

Särskilt uttalande gjordes av ledamöterna *Birgitta Wahlman m.fl. (m)*, *Sven Påfväls (kd)* och *Lotta Gravenius m.fl. (fp)*, *bilaga*.

Kista stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 12 augusti 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Nuläge i Kista stadsdelsförvaltning.

Inom Kista Stadsdelsförvaltning finns idag många av de insatser som föreslås bli innehållet i Navigatorcentra. Sedan flera år finns Kista Kompetenscenter, KKC, med det lokala Individuella gymnasieprogrammet, samt det Kommunala Ungdomsprogrammet, KUP. Sedan årsskiftet finns även Projekt Forto med stöd av kompetensfonden. Forto bedriver ett intensifierat arbete med arbetslösa ungdomar mellan 16 – 20 år. Tendenser ses redan till att det fördjupade arbetet inom projektet leder till färre återinskrivningar på Arbetsförmedling och socialtjänst. Till hösten kommer praktikplatser att skraddarsys i stadsdelen, med möjlighet till parallella studier på KKC och tillgång till studie- och yrkesvägledare. Den praktiska delen kommer att valideras för att stärka ungdomarnas möjligheter att läsa vidare och faktiskt få betyg på de kunskaper de har.

Det arbete som idag utförs lokalt i Kista har byggts upp under flera år. Det finns ett väl utvecklat samarbete med arbetsförmedlingen och fungerande samverkansavtal genom det kommunala ungdomsprogrammet och ungdomsgarantin liksom ett etablerat samarbete med utbildningsförvaltningen som är pedagogisk huvudman för det lokala individuella gymnasieprogrammet.

Inom Kista stadsdelsförvaltning är vi intresserade av att fortsätta utveckla arbetet lokalt i stadsdelen med målgruppen, och möjliggöra för Projekt Forto att bli en permanent del av befintlig verksamhet inom Kista Kompetenscenter då projekttiden upphör 2006-08-30.

Vi ställer oss positiva till en utökning av stadens budget för målgruppen och positiva till att få ta del av de ökade resurserna utifrån en fortsatt utveckling av vårt ”lokala navigatorcentra” som redan idag tar emot ungdomar från hela Järvafältet och Hässelby genom det individuella gymnasieprogrammet.

Förvaltning ställer sig positiva till ökade resurser för uppsökande verksamhet för ”sysslösa” ungdomar och ungdomar som står utan studieplats och är intresserade av att utveckla detta arbete inom Kista stadsdelsförvaltning i samverkan med intilliggande skolor. Ett arbete som förvaltningen lokalt har påbörjat med begränsade resurser. Förvaltningen ställer sig bakom förslaget om att utbildningsnämnden får ansvar för att utarbeta nya rutiner och initiera samarbete med andra huvudmän i syfte att bygga upp en optimal elevrapportering.

De kännetecken som skall utmärka Navigatorcentra enligt förslaget är delaktighet, samverkan, innovativa metoder och helhetssyn på individen. Det är en bra värdegrund som Kista Kompetenscenter delar.

Enligt förslaget vill utredarna överföra det kommunala ungdomsprogrammet till ett regionalt Navigatorcentra. Förvaltningen är negativ till detta då vi har goda erfarenheter genom Kista kompetenscenter där kombinationen av skola, praktik och arbete finns samt det kommunala ungdomsprogrammet. Den lokala anknytningen är viktig.

En gemensam plattform i staden vad gäller kunskaper, metoder och utveckling i arbetet med ungdomar är däremot viktigt. Samarbetet kan ske genom regelbundna träffar över stadsdelsgränserna och nära samverkan och samutnyttjande av redan befintliga resurser.

Dialog mellan stadsdelarna kring utredningens förslag har ännu inte startat men förvaltningen anser att inrättande av navigatorcentra är en viktig satsning med fokus på de utsatta ungdomarna som saknar sysselsättning. Förvaltningen ställer sig dock tveksam till att inrätta tre navigatorcentra som organisatoriskt sett är lika över hela staden. Vi ser gärna en mer flexibel lösning organisatorisk så att verksamheten kan bli mer effektiv. Stadsdelarna har olika behov och förutsättningar. Nära anknytning behövs till lokala resurser och kunskap. Kista Kompetenscenter inklusive projekt Forto finns redan idag som ett "lokalt navigatorcentra" och utifrån de förutsättningarna är förvaltningen intresserad av att diskutera vidare för att få tillgång till extra resurser för det uppsökande arbetet. Om staden ändå väljer att inrätta tre regionala navigatorcentra enligt utredningens förslag är förvaltningen intresserad av att ett av navigatorcentren förläggs till Kista.

Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutade den 25 augusti 2005 att överlämna tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

Reservation anfördes av *Lars Lundqvist m.fl. (fp), bilaga.*

Särskilt uttalande gjordes av *Mats G Nilsson m.fl. (m)* och *Birgitta Borg (kd), bilaga.*

Kungsholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 15 augusti 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer bakom delar av förslaget men betonar vikten av att inte använda ett utvecklat IT-system på ett sätt som kan uppfattas som kränkande för den enskilde individen, vilket det säkert kan uppfattas som om kommunen genom utbildningsnämnden upprättar ett centralt register över vad varenda person i en hel åldersgrupp av befolkning en sysslar med. 18-19-åringar är ju myndiga och det är frivilligt att gå i gymnasieskolan. Det måste gå att genomföra det kommunala uppföljningsansvaret

på ett mer positivt och erbjudande sätt. Det finns det en del ungdomar som har behov av råd och stöd och det borde finnas fler möjligheter till lärlings- och praktikjobb för alla de ungdomar som inte passar för eller är mogna för teoretiska studier.

Det är också viktigt att fundera på styrningen och huvudmannskapet av föreslagna "Navigatorcentra". Stadsdelsnämnderna har redan idag kontakt med många av de här ungdomarna via arbetsmarknadsåtgärder, praktikplatser, sommarjobb, ungdomsmottagningar, fritidsgårdar, fältassistenter m.m. "Navigatorcentra" får inte minska stadsdelsnämndernas resurser för dessa ungdomar.

Däremot är det bra att samordna tillgängliga resurser som utbildningsmöjligheter, arbetsförmedling, lokalt näringsliv och socialtjänst för att underlätta för ungdomar i behov av särskilt stöd. Det är på samma gång viktigt att det finns en tydlig ansvarsgräns mellan skola och socialtjänst. Arbetsförmedling tillsammans med det lokala näringslivet har en viktig roll vid framtagande och erbjudande av lämpliga praktikplatser vilket ger positiva effekter för både unga och näringsliv.

Det kan också vara positivt att man genom förbättrade rapporteringsrutiner vid avhopp från gymnasieskolan kan nå de ungdomar som står utanför utbildning eller arbete med information och erbjudanden.

När det gäller administrationen av "Navigatorcentra" behövs ett tydliggörande av hur dessa är tänkta att styras. Vilken roll kommer exempelvis den tänkta samordnaren från utbildningsförvaltningen att ha i förhållande till de ansvariga stadsdelsnämnderna?

Liljeholmens stadsdelsnämnd beslutade den 23 augusti 2005 att åberopa och överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen som innebär att förvaltningen tillstyrker utredningens förslag om inrättande av navigatorcentra och ett centralt uppföljningsregister.

Reservation anfördes av *Magnus Hellström, Anne Wompa och Daniel Somos* (alla m) och tjänstgörande ersättaren *Karolina Eriksson* (kd), *bilaga*.

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten *Karin Berggren m.fl.* (fp), *bilaga*.

Liljeholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 6 juli 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Liljeholmens stadsdelsförvaltning har tagit del av rapporten och gör bedömningen att den är väl genomarbetad. Rapporten uppmärksammar bl.a. brister för en stor grupp unga människor som är i behov av stöd vad gäller utbildning, arbete etc. som idag inte tillgodoses på ett tillräckligt sätt i staden. Förvaltningen tillstyrker samtliga förslag i ärendet.

Vidare anser förvaltningen att det vilar ett stort ansvar på grundskolan att förbereda de unga/eleverna inför fortsatta studier och yrkesliv genom att ha nödvändiga resurser för studie- och arbetslivsorientering till förfogande. Förvaltningen vill också understryka vikten av föräldrars ansvar och engagemang för ungdomarnas framtid. Arbetsmetoderna på navigatorcentra bör därför bygga på föräldrars delaktighet.

Maria-Gamla stans stadsdelsnämnd beslutade den 25 augusti 2005 att som svar på remissen till kommunstyrelsen överlämna och åberopa förvaltningens tjänsteutlåtande 2005-08-17.

Reservation anfördes av ledamöterna *Jonas Nilsson (m)*, *Gunnel Laufke (m)*, *Sonja Gräns (m)*, vice ordföranden *Pär Hommerberg (fp)* samt ledamöterna *Maj-Britt Åkesson (fp)* och *Torbjörn Andring (kd)*, *bilaga*.

Maria-Gamla stans stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 17 augusti 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ställer sig bakom förslaget att inrätta NC. I revisionskontorets revisionsrapport "Kommunens uppföljningsansvar för ungdomar mellan 16 och 20 år" framkommer att staden inte har en samlad kunskap om vad de ungdomar gör, som inte går i gymnasieskolan eller har annan sysselsättning. Tanken med NC är enligt förvaltningen ett utmärkt instrument att fånga upp ungdomarna och erbjuda dem adekvata insatser. Förvaltningen avvisar utredningens förslag att stadsdelsnämnderna får ansvaret att driva NC. Enligt förvaltningens åsikt blir styrningen av verksamheten byråkratisk och krånglig. Det är inte lämpligt att flera nämnder har gemensamt ansvar för drift av en kommunal verksamhet.

Förvaltningen förordar att utbildningsnämnden tar helhetsansvaret för driften av NC både under uppbyggnadstiden och framgent. Att flera nämnder ska synkroniseras och samarbeta innebär mycket administration. Här finns rationaliseringsvinster om det endast är en nämnd som tar helhetsansvaret för verksamheten.

Utbildningsnämnden har utbildningsansvaret för unga 16-19 åringar, det är rimligt att allt ansvar för målgruppen finns inom samma nämnd.

Många ungdomar inom målgruppen är rörliga vilket innebär att ungdomar kommer att söka sig till det NC som är närmast oavsett var de bor. Enligt förslaget ska ungdomarna också ha möjlighet att delta i insatser som drivs gemensamt av samtliga NC. Av förslaget framgår att arbetsledaransvaret ska åvila den stadsdelsnämnd där verksamheten lokaliseras men arbetsgivaransvaret ska åvila respektive stadsdelsnämnd som deltar i NC. Det talar för att en och samma nämnd tar ansvaret för NC.

Utbildningsnämnden föreslås få ansvaret för att bygga upp och ansvara för ett centralt register där alla stadens ungdomar 16 – 19 år finns registrerade vilket också talar för att utbildningsnämnden ska ha ansvar för hela verksamheten.

Norrmalms stadsdelsnämnd beslutade den 25 augusti 2005 att remissen besvaras med stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande. Stadsdelsnämnden har i princip ingen invändning mot de remitterade förslagen.

Reservation anfördes av vice ordföranden *Inge-Britt Lundin m.fl.* (fp) och ledamoten *Sebastian Cederschiöld m.fl.* (m), *bilaga*.

Norrmalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 7 juli 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Att följa upp de ungdomar som slutar grundskolan utan att fortsätta med arbete eller studier bör vara en av kommunens mest angelägna uppgifter. Ju längre tid som går i arbetslöshet desto större risk för bestående utanförskap. Stadsdelsförvaltningen delar uppfattningen att den stadsdelsnämnd där den unge är folkbokförd har ansvaret för att så sker.

F.n. saknas enligt stadsdelsförvaltningens mening administrativa rutiner och tekniska lösningar som gör det möjligt att på ett tillfredsställande sätt fullgöra uppföljningsansvaret.

Det remitterade förslaget har emellertid inte tillräckligt analyserat vilka möjligheter som finns att bygga upp ett register för målgruppen ifråga så att det verkligen fungerar med tillfredsställande säkerhet. Uppdraget kommer att ges till utbildningsförvaltningen. Denna utredning borde ha genomförts innan man utarbetar ett förslag till organisation för att ta hand om de ungdomar som man ev. kommer att kunna söka upp med stöd av ett kommande register.

En förutsättning för att registret ska vara tillförlitligt är att inrapportering sker från olika skolor m.fl. Om stadsdelsförvaltningen endast får uppgift om att det finns en ungdom i befolkningsregistret som inte är registrerad i någon skola kan det krävas ett omfattande detektivarbete för att få kontakt med ungdomen i fråga.

Det framgår inte heller helt klart om resurser för ett sådant uppsökande arbete kommer att finnas i navigatorcentra eller om stadsdelsförvaltningarna också förutsätts öka sina ansträngningar att få kontakt med dessa ungdomar.

Kostnaderna för att bygga nya system och register samt de administrativa rutiner som behövs för att få tillförlitliga indata har överhuvudtaget inte analyserats i rapporten. Enligt stadsdelsförvaltningens mening är huvuduppgiften att få ett underlag för att söka upp de ungdomar som behöver stöd för att få fotfäste på arbetsmarknaden. Kostnadsberäkningen för bemanning och lokaler är också endast översiktlig.

Det finns risker för att styrningen utformas så att ansvarsfördelningen mellan utbildningsförvaltningen, navigatorcentra och stadsdelsförvaltningarna blir oklar. Sådana oklarheter kan leda till administrativa kostnader för samordning. Förvaltningen vill vidare framhålla att det saknas en analys i rapporten om det finns alternativa lösningar

för att uppnå det angivna syftet samt en jämförelse mellan kostnaderna för olika alternativ.

Rapporten lämnar således en del frågor obesvarade. Under förutsättning att styrning, ansvarsfördelning och även ekonomiska och administrativa förutsättningar är klarlagda har förvaltningen dock inget att erinra mot förslaget om tre regionala navigatorcentra.

Slutligen anser stadsdelsförvaltningen att tidsplanen är orealistisk. Om datasystem ska byggas upp, lokaler hyras in och personal rekryteras efter beslut någon gång i september kan det bli svårt att få verksamheten i drift från den 1 januari 2006.

Rinkeby stadsdelsnämnd beslutade den 25 augusti 2005 att godkänna förvaltningens synpunkter som svar på remissen.

Reservation anfördes av *Kerstin Gustavsson m.fl.* (m) meddelade reservation mot beslutet till förmån för eget förslag, *bilaga*.

Reservation anfördes av *Dikran Disson m.fl.* (kd) och *Petter Norberg m.fl.* (fp) mot beslutet till förmån för kristdemokraternas förslag, *bilaga*.

Rinkeby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 10 augusti 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är positivt inställd till detta projekt och ser fram emot att samarbeta i den organisation som föreslås.

I övrigt har förvaltningen följande synpunkter:

Förvaltningen anser att det skulle vara en fördel i arbetet med dessa ungdomar om arbetet kunde ske närmare stadsdelen. Många ungdomar i Rinkeby finns redan i dag i olika verksamheter och insatser i förvaltningens regi.

I syfte att kunna arbeta metodiskt med hela processen och helheten bör frågor kring samverkan mellan bistånd, arbetsmarknad och skola utredas vidare i projektet. Här kommer även samverkan med arbetsförmedlingen in.

Förvaltningen är tveksam om bemanningen, om åtta personer, räcker till.

Inriktningen bör förtydligas. Förvaltningen anser att insatserna, främst för de äldre, bör inriktas på att hjälpa ungdomarna ut på arbetsmarknaden.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutade den 25 augusti 2005 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som innebär att förvaltningen föreslog nämnden att avvisa förslaget om navigatorcentra men att den är positiv till att det införs ett register över ungdomar i åldern 16 till 19 år.

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten *Ulf Segander m.fl.* (m) med instämmande av ledamoten *Anna Eklund m.fl.* (fp), *bilaga*.

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten *Birgitta von Nandelstadh* (mp) och tjänstgörande ersättaren *Jessica Nilsson* (v), *bilaga*.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 2 augusti 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsdelen (kommunen) har uppföljningsansvar för ungdomar 16-19 år som saknar sysselsättning. Det är ungdomar som aldrig har påbörjat gymnasiestudier eller ungdomar som har avbrutit sina studier och som saknar sysselsättning. I dag finns inga fungerande rutiner som gör att stadsdelen får information om en elev avbryter sina studier. Fogelströmska gymnasietts individuella program lämnar regelbundet uppgifter till stadsdelen. När det gäller övriga gymnasieskolor finns det stora brister i informationsöverlämnandet. Därför är det i dag okänt hur många ungdomar det rör sig om i stadsdelen. I dag saknar stadsdelen organisation och till stora delar väsentlig information för att kunna söka upp och motivera alla ungdomar som inte har sysselsättning eller studerar.

Skapande av ett centralt register gör att det blir möjligt att följa upp ungdomarna och att arbeta fokuserat med dem. Fler ungdomar kan därigenom slutföra sina gymnasiestudier och ungdomsarbetslösheten kan minska. Förvaltningen är därför positiv till förslaget i det avseendet.

Förvaltningen vill avvisa förslaget att skapa tre navigatorcentra. Hela södra Stockholm föreslås bli ett navigatorcentra. En utgångspunkt bör vara att de upptagningsområden som åtgärderna utgår från ska vara ändamålsenliga. Stora upptagningsområden kan medföra att den lokala förankringen går förlorad. Lokal förankring är viktigt när man ska arbeta uppsökande. Det finns ett etablerat och fungerande samarbete för vuxna arbetslösa (Arbetsforum Sydost) mellan de fyra stadsdelsförvaltningarna i Enskede-Årsta, Farsta, Skarpnäck och Vantör. Ett navigatorcentra som utgår från denna geografiska uppdelning är möjlig. Vidare finns ett samarbete mellan Enskede-Årsta och Skarpnäck, arbete.nu, som riktar sig till arbetslösa ungdomar. Att i detta läge till skapa ytterligare en konstellation med åtta stadsdelar är inte ändamålsenligt.

När det gäller den del av rapporten som avser uppföljningsansvaret är förvaltningen positiv till att det införs ett register över ungdomar i åldern 16 till 19 år, eftersom detta kan skapa bättre förutsättningar för förvaltningens arbete med denna grupp.

Förvaltningen är negativ till förslaget att utbildningsnämnden ska ansvara för samordning, uppbyggnad och utveckling av navigatorcentra under en uppbyggnadsfas på ett år. Förvaltningen anser att förslaget går emot stadens modell för styrning eftersom förslaget i praktiken innebär att den lokala nivån inte väljer vilka metoder som ska användas för att uppnå stadens gemensamma mål. Förvaltningen menar också att förslaget skapar otydliga ansvarsförhållanden genom att det utgår från en komplicerad

rollfördelning Förvaltningen föreslår därför att nämnden avvisar detta förslag. Förvaltningen föreslår i stället att ansvaret och medlen läggs ut direkt på stadsdelarna som själva ansvarar för utformning och samordning.

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutade den 25 augusti 2005 att överlämna och återropa föreliggande tjänsteutlåtande. Förvaltningens tjänsteutlåtande innebar stöd till utredningens förslag om inrättande av ett centralt uppföljningsregister och inrättande av navigatorcentra för ungdomar 16-19 år.

Särskilt uttalande gjordes av *Liliane Svensson m.fl (s), Margareta Johansson m.fl. (v), Urban Johansson m.fl (m), Mikael Nordstedt (kd), Jan Jönsson (fp), Britt-Marie Lagerqvist m fl (m), bilaga.*

Skärholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 14 juli 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Staden har enl. skollagen uppföljningsansvar får. o m den 1 juli 2005 för ungdomar 16 – 19 år som inte studerat vidare efter grundskolan.

Det är ett tydligt ansvar som förvaltningen tycker är bra. Det framgår klart att det är skolans ansvar och är därför tillhörigt skolan med de system som finns där för uppföljning. Förvaltningen anser att det är mycket viktigt att fånga upp de personer som varken arbetar eller studerar efter grundskolan och fånga upp dem som avbryter sina gymnasiestudier.

Syftet är att öka andelen ungdomar som fullföljer sina gymnasiestudier och att på sikt minska ungdomsarbetslösheten, vilket förvaltningen tycker är viktigt att framhålla. Det är lätt att i sådana här verksamheter tappa målet och i stället syfta till att skapa verksamheter som inte leder till gymnasiebetyg.

Utredningen har noggrant redogjort för de olika data/uppföljningssystem som finns idag för att finna elever som avviker och påtalat både möjligheter och brister. Förvaltningen anser att det är viktigt att ha ett rapporteringssystem som redovisar till en central enhet i staden, de elever som inte fullföljt sin skolplikt samt de elever som inte börjar gymnasiet eller hoppar av gymnasiestudierna. Alla datasystem har sina begränsningar och i samma stund som alla ungdomar är bokförda i ett system så ser verkligheten annorlunda ut mot systemets bild, därför att verkligheten hela tiden ändrar sig och inte låter sig styras av datasystem. Förhoppningen kan vara att så många som möjligt i den målgrupp vi vill nå kan ses i en datarapportering. Det är en avvägning hur nogga och tillförlitligt våra datasystem ska vara. Det finns en integritetsnivå som man bör avväga i detta. Däremot är det viktigt att vi kan få signaler om personer som kan tänkas vara på väg ut i ett utanförskap.

Utredningen skriver om omorganiseringen på Fogelströmska gymnasiet som innebär att man kommer att ha ett kontinuerligt intag/placering på individuella programmet

under hela läsåret. Det tycker förvaltningen är bra. Förvaltningen förutsätter att utredningen sett över de möjligheter som Fogelströmska gymnasiet har, att kopplat till den ordinarie verksamheten utveckla Navigatorcentra. Det vore naturligt att en sådan process sker i ett sammanhang som redan är etablerat och det skulle förmodligen kunna minska kostnaderna ytterligare. Det är samma uppdrag som skolan har idag, med det utökade uppdrag som finns inbyggt i den nya lagstiftningen. Att utveckla nya arbetsätt och metoder med den tydliga målsättningen till gymnasiebetyg som Fogelströmska gymnasiet har, skulle kunna vara framgångsrikt.

Nu föreslår utredningen i stället tre Navigatorcentra (NC) nordväst, centrala och södra staden. Tanken att flera stadsdelar går samman kring ett NC, är klok både med tanke på underlag och ändring av underlaget. Det är bra att utbildningsnämnden, som är den nämnd som äger det huvudsakliga utbildningsansvaret, blir den sammanhållande kraften, och att den ges uppdrag att utarbeta register och rutiner. Förvaltningen tycker också att det är rimligt att KUParna förs till NC.

När det gäller NC's arbetsformer vill förvaltningen särskilt stödja förslaget på uppsökande verksamhet samt det yrkesinriktade program med möjlighet att prova på olika yrken. Förhoppningsvis kommer detta ske i sfären av de nya yrkesinriktade utbildningarna som kan leda till hantverksjobb.

Dessa ungdomar som till stor del inte vet vad de vill i livet, behöver naturligtvis vuxna att relatera till och kunna prata om de existentiella problem man upplever som tonåring. Därför ser förvaltningen försök med personliga mentorer som ett nytt sätt att ta ungdomarna på allvar och ge stöd i att bli vuxen.

Yrkeskategorierna som ska arbeta på NC är väl valda.

Utredningen har pratat om målgruppen i två steg där det första steget avser målgruppen personer mellan 16-19 år och det andra steget rör gruppen mellan 20 – 24 år. Stadsdelens klara uppfattning är att målgruppen ska vara dem som är mellan 16 –19 år. Detta för att lagstiftningen med uppföljningsansvaret rör denna åldersgrupp. Fungerar skolans uppföljningsansvar så ska personer i den ålderskategorin fått det stöd de behöver för att kunna fatta beslut om sina liv. Det finns ett annat sätt att möta den som fyllt 20 år som rimligen ska betraktas som vuxen i samhället. Insatser av olika slag t.ex. studiemedel och arbetsmarknadsåtgärder blir möjliga för dem som fyllt 20. Dessutom har arbetsmarknadsenheterna i stadsdelarna redan utarbetat arbetssätt kring denna målgrupp. I Skärholmen har vi tillsammans med Älvsjö, Hägersten, Liljeholmen och våra resp. AF ett etablerat samarbete. Om denna åldersgrupp tas bort försvinner vårt underlag för samarbete - d.v.s. man slår sönder den ekonomiska bärigheten för Jobbcentrum som vi byggt upp tillsammans. Därför anser Skärholmens sdf att målgruppen bör begränsas till 16 –19 åringar.

Grundfunktion med navigatorcentra bör vara att skapa sammanhållna noder för att aktivt stödja och vägleda de unga, där "vanliga" stödinsatser icke är "tillgängliga" eller inte räcker till. Ungdomar mellan 16 till 24 år som befinner sig i riskzonen för arbetslöshet eller andra former av utanförskap (missbruk, bostadslöshet, prostitution, ofullständigt skolgång eller en kombination av dessa problem) bör kunna mycket snabbt vägledas genom en organisation sammansatt av individer med stor livserfarenhet och

tillgång till kommunens samlade resurser utan onödiga ”krångel” d v s att när det behövs kunna gå över gränsen för olika förvaltningsrevir när behovet av ett snabbt beslut gör detta nödvändigt.

Det är nödvändigt att det görs är fullständigt inventering av tillgängliga arbetsmarknads- och utbildningsinsatser inom staden (stadsdelar) för arbetslösa ungdomar och ungdomar med särskilda behov, samt hur dessa kan sammankopplas.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutade den 25 augusti 2005 att överlämna förvaltningens tjänsteskrivelse som sitt yttrande.

Reservation anfördes av vice ordföranden *Ann-Katrin Åslund* (fp), ledamöterna *Ole-Jörgen Persson* (m), *Patrick Simonson* (kd), *Christer Gunder* (m), *Bengt Porseby* (fp) och *Markku Sirviö* (m), *bilaga*.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 13 juli 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att arbetet med att följa upp avhoppade gymnasieelever är av stor betydelse och att det är viktigt att staden satsar resurser på detta.

Uppföljningsansvaret för ungdomar 16-19 år

En helt avgörande förutsättning för navigatorcentrens arbete och för övrigt uppsökande och motiverande arbete med avhoppade gymnasieelever är att man har ett effektivt uppföljningssystem. Ett centralt register i likhet med det som föreslagits i utredningen skulle kunna vara ett viktigt instrument i detta arbete. Av utredningen framgår att det är en komplicerad process att ta fram ett sådant och att det kvarstår en hel del arbete.

Inrättandet av navigatorcentra

De föreslagna navigatorcentren är tänkta att arbeta med

Uppsökande verksamhet

Coachning

Övriga insatser (ex.vis vägledning mot studier och olika yrken, arbetsträning, yrkesinriktade program och aktiviteter som uppmuntran till en aktiv fritid).

Utredningen föreslår att flera stadsdelar går samman för att gemensamt driva ett navigatorcentrum inom det geografiska området. Skälet är att man inte anser att underlaget är tillräckligt stort för att driva ett navigatorcentrum i varje stadsdel.

Ett navigatorcentrum i nordvästregionen skulle omfatta stadsdelarna Spånga-Tensta, Rinkeby, Kista, Hässelby-Vällingby och Bromma.

Det är förvaltningens uppfattning att de föreslagna navigatorcentren är alltför stora och att de kommer att få svårt att nå fram till målgruppen. För detta krävs ett tätt samarbete med det ungdomsarbete som redan bedrivs i stadsdelarna och att man utnyttjar de relationer och kontakter som eventuellt redan finns. Sannolikt har många avhoppade gymnasieelever i Spånga-Tensta redan kontakt med stadsdelens individ- och famil-

jeomsorg och fritidsverksamhet. Där sådana inte finns anser förvaltningen att det blir lättare att etablera dessa i den egna stadsdelen än i regionala navigatorcentra.

Genom den centrala samordningen och etableringen av ett centralt register för ungdomar 16-19 år bör man kunna hitta fungerande rutiner för att behålla kontinuiteten även vid flyttningar mellan stadsdelar.

Förvaltningen anser att en uppdelning av navigatorcentrens verksamhet vore att föredra. Det uppsökande, motiverande och det personligt stödjande arbetet bör ha sin förankring i stadsdelens ungdomsverksamhet medan den mer insatsinriktade verksamheten möjligen kunde vinna på en mer storskalig drift. Det är sannolikt den socialt mest utsatta gruppen ungdomar som har mest att förlora på alltför anonyma regionala navigatorcentra.

Däremot anser förvaltningen att regionala navigatorcentra i utbildningsförvaltningens regi med det utbud av utförrarverksamheter som utredningen föreslår, som t.ex. arbetsträning, specialdesignade yrkesprogram m.m., skulle kunna vara ett bra komplement till och stöd för det lokala ungdomsarbetet.

Sammanfattningsvis stöder förvaltningen rapportens förslag att utbildningsnämnden svarar för upprättandet och förvaltningen av ett centralt register för ungdomar 16-19 år, men anser att utredningen bör överväga möjligheterna att skapa lokala beställarfunktioner stadsdelsvis och regionala navigatorcentra med rena utförrarfunktioner.

Vantörs stadsdelsnämnd beslutade den 25 augusti 2005 att avvisa förslaget om att inrätta tre Navigatorcentra och åberopar i övrigt förvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2005-07-15 som svar på remissen från stadsledningskontoret.

Reservation anfördes av *Henrik Ehrenberg* (kd) och *Lena Kling m fl* (fp) till förmån för eget förslag till beslut, *bilaga*.

Särskilt uttalande gjordes av *Henrik Ehrenberg* (kd) och *Lena Kling m fl* (fp) likalydande med eget förslag till remissvar, *bilaga*.

Särskilt uttalande gjordes av *Lars Svärd* (m), *bilaga*.

Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 15 juli 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Vantörs stadsdelsförvaltning är positiv till att man uppmärksammar åtgärder för gruppen unga utanför sysselsättningen. Detta är en grupp som förvaltningen sedan tidigare har prioriterat med målsättningen att de berörda ska få utbildning alternativt arbete. Förutsättningarna för förvaltningens insatser kan dock bli bättre om ett centralt register införs. Förvaltningen ser även fördelar med samverkansformer liknande Navigatorcentren där frågor som rör de unga (bland annat KUP) samlas så att både unga och

andra aktörer, som skola, företag, etc., får en part att vända sig till. Samtidigt invänder förvaltningen i det följande på flera punkter mot förslaget om att inrätta tre Navigatorcentra.

När det gäller den första delen av rapporten – uppföljningsansvaret – välkomnar förvaltningen att det utvecklas ett register över stadens ungdomar i åldern 16 till 19 år och att gemensamma rutiner tas fram för hur skolorna ska hantera unga som avbryter sina studier. Förvaltningen anser att det är angeläget att ett register upprättas för att staden ska kunna fullgöra sitt uppföljningsansvar. För att rapporteringen till registret ska hålla god kvalitet behövs gemensamma, tydliga rutiner.

Samtidigt vill förvaltningen framhålla att rapporten inte bringar klarhet i vad för information registret ska omfatta och vilka krav på inrapportering registret egentligen kommer att innebära för stadsdelsnämnderna. Formuleringar i rapporten om att det finns ”ett påtagligt behov av att vidareutveckla såväl rutiner som IT-system för att kunna skapa en fullständig bild av individuella behov och möjliga stödåtgärder” leder tankarna till att det är ett ambitiöst och omfattande system som ska byggas upp. Förvaltningens behov av information för att kunna fullgöra sitt ansvar gäller vilka av Vantörs ungdomar som inte är studerande. Med hänvisning till att registret tas fram för att informationen ska vara stadsdelsnämnderna till nytta vill förvaltningen understryka att den förutsätter att registret utvecklas i nära samverkan med stadsdels förvaltningarna.

När det gäller Navigatorcentren vill förvaltningen resa invändningar såväl av principiell karaktär som angående förslaget utformning.

Förvaltningens principiella invändningar grundas i att förslaget får anses gå emot stadens modell för styrning. Detta är en modell som har etablerats utifrån både effektivitets- och demokratiargument. Central nivå i staden tar beslut om mål och resurser samt ansvarar för kommunövergripande verksamhet, medan lokal nivå – stadsdelsnämnderna – fattar beslut om vilka metoder som ska användas för att målen ska nås inom de givna resursramarna. På så sätt kan metoderna anpassas till de förutsättningar som råder inom varje stadsdelsnämndsområde samtidigt som det är samma mål som gäller för servicen och omsorgen i hela staden. Förvaltningen anser att förslaget inte stämmer överens med stadens modell för styrning eftersom förslaget i praktiken innebär att den lokala nivån inte väljer vilka metoder som ska användas för att uppnå stadens gemensamma mål.

I en decentraliserad styrningsmodell är transparensen – tydligheten – viktig så att medborgarna vet vem som ansvarar för vad. Tydliga ansvarsförhållanden har bland annat aktualiserats i utredningen om stadens politiska organisation (SPO-utredningen). Här ser förvaltningen ett problem med förslaget om Navigatorcentren. Utbildningsnämnden ska etablera Navigatorcentren och sedan ansvara för samordningen. Det senare ansvaret motiveras med att en ”samordningsfunktion behövs för att koordinera arbetet med att bygga upp, utveckla och driva Navigatorcentren” (sidan 24). Vidare, ”förslaget utgår från att flera stadsdelsnämnder går samman och driver gemensamt ett Navigatorcentra inom respektive geografiskt område” (sidan 24). Inom de tre områdena ska en av stadsdelsnämnderna vara ansvarig för den inomregionala samordningen

och tilldelas resurser för detta. Samtidigt ska stadsdelsnämnderna ansvara för Navigatorcentren. Enligt förvaltningen skapar denna komplicerade rollfördelning otydliga ansvarsförhållanden.

Förvaltningen anser att det är positivt att det i rapporten förs ett resonemang om att använda skolschablonen som (åtminstone i teorin) finns för varje ungdom i gymnasieålder. Men förvaltningen finner det förslag som läggs i rapporten tveksamt. Förslaget innebär att schablonen ska fördelas till utbildningsförvaltningen och till de tre stadsdelsnämnder som ansvarar för den interregionala samordningen. Förvaltningen anser att utgångspunkten bör vara att schablonen fördelas till den som är ansvarig för insatserna – dvs. i det här fallet till respektive stadsdels nämnd.

Förvaltningen är även kritisk till hur man har valt att utforma Navigatorcentren och anser att motiveringen till utformningen är bristfällig. När det gäller förslaget om det centrala registret anser förvaltningen att rapporten har presenterat motiv till varför detta behövs och det framgår av problembeskrivningen att detta är en uppgift för den centrala nivån. Några motsvarande motiv till varför man har valt att förorda tre Navigatorcentra kan förvaltningen inte finna. I rapporten konstateras att det inte finns ett tillräckligt stort antal ungdomar för att varje stadsdelsområde ska ha ett eget Navigatorcenter. Samtidigt framgår det inte varför man istället valt att föreslå just tre Navigatorcentra.

Förvaltningen anser, bland annat utifrån erfarenheterna från samarbetet inom Arbetsforum Sydost, att de tre upptagningsområden som nu föreslås är för stora. (Arbetsforum Sydost är ett samverkansprojekt för vuxna arbetslösa mellan de fyra stadsdelsförvaltningarna i Enskede Årsta, Farsta, Skarpnäck och i Vantör.) De stora upptagningsområdena kan medföra att den lokala förankringen går förlorad. Den lokala förankringen är viktig inte minst när man ska arbeta uppsökande, eftersom det förutsätter en god kännedom om de områden som de unga vistas i. Förvaltningen anser att lokal-kännedomen var en bidragande faktor till att det gick att genomföra kartläggningen av ungdomarna i Vantör som är utanför sysselsättningen. (Se vidare nedan.) Enligt förvaltningen kan de stora upptagningsområden som föreslås också medföra att det inte är möjligt att på ett effektivt sätt hantera att så många som åtta förvaltningar ska mötas tillsammans med flera andra aktörer inom upptagningsområdet.

Det södra området har nackdelar både av att vara stort (mätt i antalet ingående stadsdelsnämnder) och av att vara ett område där behoven av insatser är stora. Enligt förvaltningen medför skillnaderna mellan de tre områdena olika förutsättningar för verksamheterna. Skillnaderna mellan områdena framgår när informationen i tabellbilagan sammanställs utifrån de tre föreslagna områdena.

1. Antal ungdomar 16-18 som inte studerar på gymnasiet, december år 2004

	Totalt antal ungdomar 16 till 18 år	Antal som inte studerar på gymnasiet	Andel av befolkningen
Norra:	7226	592	8 %
Centrala:	6225	383	6 %
Södra:	7925	562	7 %

2. Antal ungdomar 19 år utan slutbetyg från gymnasieskolan, december år 2004

	Totalt antal ungdomar 19 år	Antal utan slutbetyg	Andel av befolkningen
Norra:	2495	422	17 %
Centrala:	2027	276	14 %
Södra:	2885	547	19 %

3. Antal unga 18-24 år med ekonomiskt bistånd, januari 2005

	Samtliga 18-24 år	Därav bidrag 10-12 månader
Norra:	963	339
Centrala:	328	111
Södra:	932	315

Enligt förvaltningen kan konsekvensen av att förslaget införs bli betydande effektivitetsförluster till följd av att pågående, fungerande verksamhet inte kan utnyttjas utan måste omstruktureras eller avbrytas.

Älvsjö stadsdelsnämnd beslutade den 25 augusti 2005 att åberopa stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av vice ordförande *Olle Andretzky m.fl.* (m) och ledamoten *Lars Hansson m.fl.* (fp), bilaga.

Älvsjö stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 11 juli 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningens uppfattning är att denna målgrupp bör sökas upp och erbjudas åtgärder, förutsatt att behov föreligger. Det bör samtidigt framhållas att ungdomar som varken är inskrivna vid någon gymnasieskola eller arbetar inte behöver befinna sig i någon form av riskzon. Förvaltningens bedömning är att förslaget till att följa upp och organisera insatser för målgruppen i syfte att finna alla ungdomar med behov inom målgruppen är genomtänkt.

Troligen har inte IV-programmet kunnat tillgodose de individuella behov de 350 ungdomar har som bedöms vara i behov av omfattande insatser. För denna målgrupp behöver man troligen arbeta fram individuella åtgärdsplaner för att finna den form av praktik eller insats som tillgodoser det individuella intresset eller behovet hos ungdomarna. Förvaltningens bedömning är också att det skulle vara bra om möjligheter skulle kunna öppnas till att de ungdomar som så behöver skulle kunna skaffa sig yrkeslegitimation genom någon sorts lärlings- och gesällsystem. Samordningen skulle också kunna fungera bättre om länsarbetsnämnden skulle få utökat ansvar för denna grupp arbetslösa ungdomar.

Förvaltningens bedömning är att det kommunala ungdomsprogrammet för unga, KUP, bör utökas till att omfatta ungdomar 16-17 år och bli ett komplement till IV-programmet.

I maj 2005 erhöll 17 ungdomar 18-24 år försörjningsstöd pga arbetslöshet i Älvsjö. Stadsdelens ungdomar som uppbär försörjningsstöd får idag ett strukturerat stöd till jobbsökande genom det nära samarbete som byggts upp mellan enheten för arbete och bistånd samt Jobbcentrum. Den struktur som Jobbcentrum skapat för stöd till arbetslösa ungdomar kan vara en arbetsmodell även för navigatorcentren att ta del av.

Östermalms stadsdelsnämnd beslutade den 25 augusti 2005 att godkänna och överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till stadsledningskontoret som svar på remissen.

Reservation anfördes av ledamoten *Jan Ulander* (kd), *bilaga*.

Särskilt uttalande gjordes av vice ordföranden *Helena Bonnier m fl* (m) och ledamoten *Birgit Ernerot m fl* (fp), *bilaga*.

Östermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 1 juli 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen välkomnar utredningens förtydligande vad det gäller det kommunala uppföljningsansvaret och förslaget om inrättande av navigatorcentra. Gruppen ungdomar mellan 16 och 19 år som befinner sig utanför studier och arbetsmarknad behöver särskild uppmärksamhet för att inte hamna i ett permanent utanförskap.

Förvaltningen instämmer i utredningens förslag om vikten av en tydlig ansvarsuppdelning mellan stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden och ställer sig också bakom den föreslagna uppdelningen.

De nyinrättade navigatorcentren bör kopplas till någon annan verksamhet som ungdomar gärna har kontakt med, till exempel ungdomsmottagningar. Det är viktigt att kontakten utgår från ungdomarnas behov och möjligheter.

Det är av största vikt att navigatorcentren får så snabb information som möjligt om ungdomar som aldrig startat gymnasiestudier eller hoppat av sina studier. Detta för att kunna sätta in snabba insatser med att ta kontakt, följa upp och erbjuda lämplig sysselsättning, studier eller praktik.

Förvaltningen anser det viktigt att de nyinrättade centren har en nära kontakt med socialtjänsten eftersom där redan idag finns en uppbyggd verksamhet för dem som är arbetslösa och uppstår försörjningsstöd.

Förvaltningen instämmer också i utredningens förslag att flera stadsdelar ska gå ihop. På så sätt kan ungdomarna erbjudas fler insatser och större kompetens. Systemet blir också mindre sårbart än om varje stadsdel ska bygga upp sin egen verksamhet.

Förvaltningen vill peka på vikten av att tydliggöra vilka riktlinjer som gäller när det handlar om vilka personuppgifter som kan och får registreras.

Socialtjänstnämnden beslutade den 23 augusti 2005 att godkänna tjänsteutlåtandet som svar på remissen samt att därutöver anföra följande.

Det är viktigt att staden organiserar uppföljningsansvaret för ungdomar 16-20 år som inte har sysselsättning. Ansvar har tidigare varit oklart och det är därför ytterst angeläget att ansvarsfördelningen mellan utbildningsnämnd och stadsdelsnämnder blir tydlig och hållbar.

Med hänsyn till stadens styrning som innebär att kommunfullmäktige beslutar om mål och budget medan stadsdelsnämnderna beslutar om arbetsmetoder är det rimligt att stadsdelsnämnderna själva bestämmer om de vill ingå i försöksverksamheten med Navigatorcenter eller inte.

Utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna är sidoordnade nämnder som båda är underställda kommunfullmäktige. Det är stadsdelsnämnderna som har uppföljningsansvaret för ungdomar upp till 20 år som inte går i gymnasieskolan eller har annan sysselsättning. Resurserna bör därför fördelas till respektive stadsdelsnämnd och inte till utbildningsnämnden. Det är även viktigt att det planerade registret över ungdomar 16-19 år som inte studerar utvecklas i nära samverkan med stadsdelsförvaltningarna

I rapporten konstateras att det inte behövs ett Navigatorcenter i varje stadsdelsområde men motivering saknas till varför just tre center förordas. Behoven varierar i stadens olika delar och inte minst den uppsökande verksamheten av unga som står utan sysselsättning förutsätter god lokalkännedom. Det finns därför skäl att se över antalet center, i synnerhet i södra förorterna där så många som åtta stadsdelsnämnder förutsätts samverka.

Det samarbete och de utvecklingsinsatser som redan finns för arbetslösa ungdomar i vissa stadsdelsnämnder måste tas tillvara och ingå i utvecklingen av respektive Navigatorcenter.

Reservation anfördes av vice ordföranden *Peter Lundén-Welden m.fl. (m)*, ledamöterna *Ann-Katrin Åslund m.fl. (fp)* och ledamoten *Désirée Pethrus Engström (kd)*, bilaga.

Socialtjänstförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 11 juli 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positiv till förslaget att inrätta navigatorcentra eftersom det finns ett stort behov av att utveckla insatser för att stötta ungdomar som har särskilda svårigheter att tillgodogöra sig traditionell utbildning och att etablera sig på arbetsmarkanden. De förslag som lämnas i rapporten bedöms vara ett led i rätt riktning när det gäller att motverka tidig utslagning och ungdomsarbetslöshet och kan i sin tur minska behovet av ekonomiskt bistånd och andra insatser från socialtjänsten. Förvaltningens uppfattning är att det är ungdomarna i åldern 16-19 år som ska prioriteras för insatser inom ramen för navigatorcentra.

Skärpningen av det kommunala uppföljningsansvaret för ungdomar i gymnasieåldern är bra eftersom det bör säkerställa att staden även får in uppgifter om avbrutna studier för elever från friskolor och gymnasieskolor i andra kommuner. Detta bör ge bättre förutsättningar att få kunskap om alla icke sysselsatta ungdomar. Det är viktigt att fånga upp målgruppen så snabbt som möjligt och minimera tiden av sysslöshet. I dagsläget är det vanligt att ungdomar som varken studerar eller arbetar identifieras först efter ett par år i samband med att de ansöker om ekonomiskt bistånd när de fyllt 18 år och inte längre omfattas av föräldrarnas försörjningsskyldighet.

Föräldrarna har enligt föräldrabalken försörjningsskyldighet för ungdomar som går i skolan till dess barnet fyller tjuogoett år. Till skolgång räknas studier i grundskolan eller gymnasieskolan och annan jämförlig grundutbildning. Utgångspunkten är att barnens grundutbildning ska ske med stöd och försörjning från föräldrarna. Av flera skäl är det viktigt att påbörja insatser när ungdomarna fortfarande omfattas av föräldrarnas försörjningsskyldighet. Föräldrarnas stöd och medverkan är många gånger värdefull och föräldrarna har då fortfarande mandat att agera och en möjlighet att samarbeta kring planeringen för den unge. För att minska behovet av ekonomiskt bistånd är det dessutom angeläget att verka för att ungdomar hinner tillvarata möjligheten att klara av sina grundläggande studier inom ramen för föräldrarnas försörjningsskyldighet. Annars riskerar de att tidigt aktualiseras inom socialtjänsten som arbetslösa bi-dragssökande med behov av grundläggande utbildningsinsatser för att bli anställningsbara.

Det är alltså av största vikt att snabbt få kännedom om unga utan sysselsättning och omgående erbjuda insatser. Förutom den möjlighet till detta som kan ges genom en snabb och systematisk rapportering från skolornas sida bör också särskild uppmärksamhet riktas mot denna grupp vid handläggningen av ekonomiskt bistånd. Sannolikt återfinns en del av dessa ungdomar i familjer som uppbär försörjningsstöd. Vid handlägg-

ningen av ekonomiskt bistånd är det därför viktigt att uppmärksamma och följa upp vilken sysselsättning tonårsbarnen i de bidragssökande familjerna har. Om det framkommer att ungdomen saknar sysselsättning bör det finnas klara rutiner och arbetssätt vid stadsdelsförvaltningarna för att utan dröjsmål kunna slussa den unge vidare till lämplig insats.

Beträffande de förslag som lämnas i rapporten om hur ansvar och organisation av uppföljningen ska fördelas mellan stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden har förvaltningen inget att invända.

När det gäller verksamhetens utformning är det bra att intagningen till den nyinrättade IV-slussen inte är terminsbunden utan att ungdomarna kontinuerligt kan tas emot och omgående få stödinsatser. Inom ramen för Navigatorcentra är det viktigt att kunna erbjuda alternativ till de teoretiska studieförberedande programmen. Det är också viktigt att verka för att studie- och yrkesvägledarna har hög kompetens och kunskap om de särskilda svårigheter som exempelvis ungdomar med neuropsykiatriska hinder har för att kunna slussa dessa vidare till för dem lämpliga utbildningar och arbeten.

I rapporten berörs inte den viktiga frågan om hur försörjningen vid deltagande i aktiviteter via navigatorcentra, exempelvis yrkesutbildningar, ska lösas för de äldre deltagarna som inte längre omfattas av föräldrarnas försörjningsskyldighet.

Stadens övergripande mål i arbetet med ekonomiskt bistånd är att alla så snart som möjligt ska bli oberoende av bistånd eller minska sitt behov så mycket som möjligt genom att gå över till annan försörjning. Utgångspunkten är att vuxenstudier ska bedrivas med försörjning från det statliga studiestödssystemet och inte med ekonomiskt bistånd som ska vara ett tillfälligt stöd vid tillfälliga behov. Om det i samband med navigatorverksamheten frekvent kommer att uppstå anspråk på avsteg från denna grundregel riskerar satsningen generera en ny grupp av bidragssökande i form av vuxenstuderande. Förvaltningens bedömning är därför att det är viktigt att även ta principiell ställning till frågan om rätten till ekonomiskt bistånd i detta sammanhang.

Frågan är även angelägen ur likställighetssynpunkt. Dels handlar det om att verka för att deltagarna i navigatoraktiviteterna ska ha lika förutsättningar oavsett i vilken stadsdelsnämnd de bor, dels om att även övriga unga som bor i staden bör ha likvärdiga villkor när det gäller finansieringen av en vuxen- eller yrkesutbildning.

Utbildningsnämnden beslutade den 25 augusti 2005 att godkänna utbildningsförvaltningens förslag som innebär att förvaltningen ställt sig positiv utredningens förslag.

Reservation anfördes av vice ordföranden *Jan Björklund m fl* (fp), ledamoten *Cecilia Brink m fl* (m) och ledamoten *Nina Ekelund* (kd), *bilaga*.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 4 augusti 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Utbildningsförvaltningen ställer sig positiv till rapportens förslag.

Kommunstyrelsens handikappråd beslutade den 15 augusti 2005 att tillstyrka förslagen i remissen.

Särskilt uttalande gjordes av kommunstyrelsens handikappråd, *bilaga*.

RESERVATIONER M M

Enskede-Årsta stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av ledamöterna Anders Hellström (m), Birgitta Axén (m), tjänstgörande ersättaren Christian Jobrant (m), ledamöterna Hans Larsson (fp), Peter Backlund (fp), vice ordföranden Göran Holmström (kd) enligt följande.

I betänkandet Unga utanför (SOU 2003:92) konstaterades att mellan 25 000 och 30 000 unga människor varken studerar, arbetar, aktivt söker arbete eller har någon känd sysselsättning. Utredningen konstaterade vidare att en stor del av dessa ungdomar inte har klarat grundskolan. Att dessa ungdomar inte kunnat fångas upp tidigare under sin skoltid, är ett misslyckande för samhället och inte minst skolan. Stockholms stad har ett ansvar för att erbjuda de ungdomar som hamnat utanför en väg tillbaka till skola och arbete.

Den modell som föreslås med så kallade Navigatorcentra visar inte på något särskilt tydligt sätt hur detta skulle kunna vara en lösning på ungdomarnas problem. För att lösa de grundläggande problemen med ungas utanförskap hjälper inte särskilda "Navigatorcentra" eller andra kommunala projekt. Det krävs en omläggning av hela den nuvarande skol- och arbetsmarknadspolitiken.

De ungdomar som befinner sig utan all kontakt med skola, annan utbildning och inte är i arbete eller sysselsatta på annat sätt kan antas leva ett liv som på sikt kommer att medföra att de får problem. Det huvudsakliga ansvaret för deras livssituation innehar de själva. Förslaget genomsyras av ett socialdemokratiska omhändertagandeperspektiv.

För att bryta utanförskapet krävs en individualiserad skola med höga och tydliga kunskapskrav. Det är inte acceptabelt att var femte elev lämnar grundskolan utan att kunna skriva en sammanhängande text eller läsa en bok. De elever som har svårt att nå skolans kunskapsmål måste få extra stöd, hjälp och tid, t ex ett extra år i grundskolan. Att alla gymnasieelever ska bli högskolebehöriga är ett olyckligt och orimligt mål. I stället borde särskilda yrkesinriktade program skapas för elever som vill börja arbeta direkt efter gymnasiet. Därutöver bör en modern lärlingsutbildning inrättas där eleverna tillbringar en del av tiden i skolan, en del i arbetslivet.

En nyligen genomförd undersökning visar att elever som genomgått de tvååriga yrkesförberedande utbildningarna klarat sig bättre på arbetsmarknaden än vad vi ser idag i den treåriga gymnasieskolan.

Det krävs också kraftfulla insatser för att bryta bidragsberoendet. Vuxna personer som är fullt arbetsföra har en skyldighet att efter förmåga försöka bidra till sin egen försörjning. Ett passiviserande socialbidragsberoende och kontakter med en social-

tjänst - som inte är jobbinriktad - bidrar snarare till att förvärra än att bryta utanförskapet.

Farsta stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av ledamoten Bertil Fredriksson (kd) mot stadsdelsnämndens beslut enligt följande.

Jag anser att nämnden skulle ha beslutat

1. Att som svar på remissen översända följande.

I betänkandet Unga utanför (SOU 2003:92) konstateras att mellan 25 000 och 30 000 unga människor varken studerar, arbetar, aktivt söker arbete eller har någon känd sysselsättning. Utredningen konstaterar vidare att en stor del av dessa ungdomar inte har klarat grundskolan. Att dessa ungdomar inte kunnat fångas upp tidigare under sin skoltid, är ett misslyckande för samhället och inte minst skolan.

Stockholms stad har ett ansvar för att erbjuda de ungdomar som hamnat utanför en väg tillbaka till skola och arbete. Den föreslagna modellen med Navigatorcentra ter sig dock märklig med tanke på den roll stadsdelsnämndernas socialtjänst och ungdomsarbete har. Navigatorcentra, organiserade i enlighet med förslaget, sammanfaller inte geografiskt med andra samarbetsformer för arbetsverksamhet som vissa stadsdelsnämnder byggt upp. Därtill framgår inte av förslaget vilket verksamhetsinnehåll eller syfte NC skulle ha som inte redan idag kan fullgöras av stadsdelsnämnderna.

För att lösa de grundläggande problemen med ungas utanförskap hjälper inte särskilda "Navigatorcentra". Det krävs en omläggning av den nuvarande skol- och arbetsmarknadspolitiken. Som exempel bör särskilda yrkesinriktade program skapas för elever som vill börja arbeta direkt efter gymnasiet. Därutöver bör en modern lärlingsutbildning där eleverna tillbringar en del av tiden i skolan, en del i arbetslivet.

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten Birgitta Holm m fl (m) enligt följande.

I betänkandet Unga utanför (SOU 2003:92) konstaterades att mellan 25 000 och 30 000 unga människor varken studerar, arbetar, aktivt söker arbete eller har någon känd sysselsättning. Utredningen konstaterade vidare att en stor del av dessa ungdomar inte har klarat grundskolan. Att dessa ungdomar inte kunnat fångas upp tidigare under sin skoltid, är ett misslyckande för samhället och inte minst skolan. Stockholms stad har ett ansvar för att erbjuda de ungdomar som hamnat utanför en väg tillbaka till skola och arbete.

Den modell som föreslås med så kallade Navigatorcentra visar inte på något särskilt tydligt sätt hur detta skulle kunna vara en lösning på ungdomarnas problem. För att lösa de grundläggande problemen med ungas utanförskap hjälper inte särskilda

”Navigatorcentra” eller andra kommunala projekt. Det krävs en omläggning av hela den nuvarande skol- och arbetsmarknadspolitiken.

De ungdomar som befinner sig utan all kontakt med skola, annan utbildning och inte är i arbete eller sysselsatta på annat sätt kan antas leva ett liv som på sikt kommer att medföra att de får problem. Det huvudsakliga ansvaret för deras livssituation innehar de själva. Förslaget genomsyras av ett socialdemokratiska omhändertagandeperspektiv.

För att bryta utanförskapet krävs en individualiserad skola med höga och tydliga kunskapskrav. Det är inte acceptabelt att var femte elev lämnar grundskolan utan att kunna skriva en sammanhängande text eller läsa en bok. De elever som har svårt att nå skolans kunskapsmål måste få extra stöd, hjälp och tid, t ex ett extra år i grundskolan. Att alla gymnasieelever ska bli högskolebehöriga är ett olyckligt och orimligt mål. I stället borde särskilda yrkesinriktade program skapas för elever som vill börja arbeta direkt efter gymnasiet. Därutöver bör en modern lärlingsutbildning inrättas där eleverna tillbringar en del av tiden i skolan, en del i arbetslivet.

En nyligen genomförd undersökning visar att elever som genomgått de tvååriga yrkesförberedande utbildningarna klarat sig bättre på arbetsmarknaden än vad vi ser idag i den treåriga gymnasieskolan.

Det krävs också kraftfulla insatser för att bryta bidragsberoendet. Vuxna personer som är fullt arbetsföra har en skyldighet att efter förmåga försöka bidra till sin egen försörjning. Ett passiviserande socialbidragsberoende och kontakter med en socialtjänst - som inte är jobbinriktad - bidrar snarare till att förvärra än att bryta utanförskapet.

Hägerstens stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av vice ordförande Abit Dundar m.fl. (fp), ledamoten Margareta Cederfelt m.fl. (m) och ledamoten Anita Stenlund m.fl. (kd) med hänvisning till eget förslag enligt följande.

1.Hägerstens stadsdelsnämnd beslutar att som svar på remissen anföra följande

I betänkandet Unga utanför (SOU 2003:92) konstateras att mellan 25 000 och 30 000 unga människor varken studerar, arbetar, aktivt söker arbete eller har någon känd sysselsättning. Utredningen konstaterar vidare att en stor del av dessa ungdomar inte har klarat grundskolan. Att dessa ungdomar inte kunnat fångas upp tidigare under sin skoltid, är ett misslyckande för samhället och inte minst skolan. Stockholms stad har ett ansvar för att erbjuda de ungdomar som hamnat utanför en väg tillbaka till skola och arbete.

Den modell som föreslås i ärendet med så kallade Navigatorcentra visas inte på något särskilt tydligt sätt hur detta skulle kunna vara en lösning på ungdomarnas problem. Tvärtom präglas förslaget av stora ord men lite handling. För att lösa de grund-

läggande problemen med ungas utanförskap hjälper inte särskilda ”Navigatorcentra” eller andra kommunala projekt. Det krävs en omläggning av hela den nuvarande skol- och arbetsmarknadspolitiken.

De ungdomar som befinner sig utan all kontakt med skola, annan utbildning och inte är i arbete eller sysselsatta på annat sätt kan antas leva ett liv som på sikt kommer att medföra att de får problem. Det huvudsakliga ansvaret för deras livssituation innehar de själva. Förslaget genomsyras av ett socialdemokratiska omhändertagandeperspektiv.

För att bryta utanförskapet krävs en individualiserad skola med höga och tydliga kunskapskrav. Det är inte acceptabelt att var femte elev lämnar grundskolan utan att kunna skriva en sammanhängande text eller läsa en bok. De elever som har svårt att nå skolans kunskapsmål måste få extra stöd, hjälp och tid, t ex ett extra år i grundskolan. Att alla gymnasieelever ska bli högskolebehöriga är ett olyckligt och orimligt mål. I stället borde särskilda yrkesinriktade program skapas för elever som vill börja arbeta direkt efter gymnasiet. Därutöver bör en modern lärlingsutbildning inrättas där eleverna tillbringar en del av tiden i skolan, en del i arbetslivet.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av ledamoten Helen Jäderlund Eckardt m fl (fp) mot beslutet med hänvisning till eget yrkande enligt följande.

1. Avslå förvaltningens förslag till beslut.
2. Som svar på remissen anföras följande

I betänkandet Unga utanför (SOU 2003:92) konstaterades att mellan 25 000 och 30 000 unga människor varken studerar, arbetar, aktivt söker arbete eller har någon känd sysselsättning.

Utredningen konstaterade vidare att en stor del av dessa ungdomar inte har klarat grundskolan. Att dessa ungdomar inte kunnat fångas upp tidigare under sin skoltid, är ett misslyckande för samhället och inte minst skolan. Stockholms stad har ett ansvar för att erbjuda de ungdomar som hamnat utanför en väg tillbaka till skola och arbete.

Den modell som föreslås med så kallade Navigatorcentra visar inte på något särskilt tydligt sätt hur detta skulle kunna vara en lösning på ungdomarnas problem. För att lösa de grundläggande problemen med ungas utanförskap hjälper inte särskilda ”Navigatorcentra” eller andra kommunala projekt. Det krävs en omläggning av hela den nuvarande skol- och arbetsmarknadspolitiken.

De ungdomar som befinner sig utan all kontakt med skola, annan utbildning och inte är i arbete eller sysselsatta på annat sätt kan antas leva ett liv som på sikt kommer att medföra att de får problem. Förslaget genomsyras av ett socialdemokratiskt omhändertagandeperspektiv.

För att bryta utanförskapet krävs en individualiserad skola med höga och tydliga kunskapskrav. Det är inte acceptabelt att var femte elev lämnar grundskolan utan att kunna skriva en sammanhängande text eller läsa en bok. De elever som har svårt att nå skolans kunskapsmål måste få extra stöd, hjälp och tid, t ex ett extra år i grundskolan. Att alla gymnasieelever ska bli högskolebehöriga är ett olyckligt och orimligt mål. I stället borde särskilda yrkesinriktade program skapas för elever som vill börja arbeta direkt efter gymnasiet. Därutöver bör en modern lärlingsutbildning inrättas där eleverna tillbringar en del av tiden i skolan, en del i arbetslivet.

En nyligen genomförd undersökning visar att elever som genomgått de tvååriga yrkesförberedande utbildningarna klarat sig bättre på arbetsmarknaden än vad vi ser idag i den treåriga gymnasieskolan.

Det krävs också kraftfulla insatser för att bryta bidragsberoendet. Vuxna personer som är fullt arbetsföra har en skyldighet att efter förmåga försöka bidra till sin egen försörjning. Ett passiviserande socialbidragsberoende och kontakter med en socialtjänst - som inte är jobbinriktad - bidrar snarare till att förvärra än att bryta utanförskapet.

Reservation anfördes av vice ordförande Fredrik Wallén (kd) mot beslutet med hänvisning till eget yrkande enligt följande.

I betänkandet Unga utanför (SOU 2003:92) konstateras att mellan 25 000 och 30 000 unga människor varken studerar, arbetar, aktivt söker arbete eller har någon känd samsättning. Utredningen konstaterar vidare att en stor del av dessa ungdomar inte har klarat grundskolan. Att dessa ungdomar inte har kunnat fångas upp tidigare under sin skoltid, är ett misslyckande för samhället. Inte minst för skolan.

Stockholms stad har ett ansvar för att erbjuda de ungdomar som hamnat utanför en väg tillbaka till skola och arbete. Den föreslagna modellen med Navigatorcentra är dock märkligt med tanke på den roll stadsdelsnämndernas socialtjänst och ungdomsarbete har.

Navigatorcentra, organiserade i enlighet med förslaget, sammanfaller inte geografiskt med andra samarbetsformer för arbetsverksamhet som vissa stadsdelsnämnder byggt upp. Därtill framgår inte av förslaget vilket verksamhetsinnehåll eller syfte NC skulle ha som inte redan idag kan fullgöras av stadsdelsnämnderna.

För att lösa de grundläggande problemen med ungas utanförskap hjälper inte särskilda "Navigatorcentra". Det krävs en omläggning av den nuvarande skol- och arbetsmarknadspolitiken. Som exempel bör särskilda yrkesinriktade program skapas för elever som vill börja arbeta direkt efter gymnasiet. Därutöver bör en modern lärlingsutbildning där eleverna tillbringar en del av tiden i skolan, en del i arbetslivet.

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten Catharina Hillerström Vagli m fl (m) enligt följande.

I betänkandet Unga utanför (SOU 2003:92) konstaterades att mellan 25.000 och 30.000 unga människor varken studerar, arbetar, aktivt söker arbete eller har någon känd sysselsättning.

Utredningen konstaterade vidare att en stor del av dessa ungdomar inte har klarat grundskolan. Att dessa ungdomar inte kunnat fångas upp tidigare under sin skoltid, är ett misslyckande för samhället och inte minst skolan. Stockholms stad har ett ansvar för att erbjuda de ungdomar som hamnat utanför en väg tillbaka till skola och arbete.

Den modell som föreslås med så kallade Navigatorcentra visar inte på något särskilt tydligt sätt hur detta skulle kunna vara en lösning på ungdomarnas problem. För att lösa de grundläggande problemen med ungas utanförskap hjälper inte särskilda "Navigatorcentra" eller andra kommunala projekt. Det krävs en omläggning av hela den nuvarande skol- och arbetsmarknadspolitiken.

De ungdomar som befinner sig utan all kontakt med skola, annan utbildning och inte är i arbete eller sysselsatta på annat sätt kan antas leva ett liv som på sikt kommer att medföra att de får problem. Det huvudsakliga ansvaret för deras livssituation innehar de själva. Förslaget genomsyras av ett socialdemokratiska omhändertagandeperspektiv.

För att bryta utanförskapet krävs en individualiserad skola med höga och tydliga kunskapskrav. Det är inte acceptabelt att var femte elev lämnar grundskolan utan att kunna skriva en sammanhängande text eller läsa en bok. De elever som har svårt att nå skolans kunskapsmål måste få extra stöd, hjälp och tid, t ex ett extra år i grundskolan. Att alla gymnasieelever ska bli högskolebehöriga är ett olyckligt och orimligt mål. I stället borde särskilda yrkesinriktade program skapas för elever som vill börja arbeta direkt efter gymnasiet. Därutöver bör en modern lärlingsutbildning inrättas där eleverna tillbringar en del av tiden i skolan, en del i arbetslivet.

En nyligen genomförd undersökning visar att elever som genomgått de tvååriga yrkesförberedande utbildningarna klarat sig bättre på arbetsmarknaden än vad vi ser idag i den treåriga gymnasieskolan.

Det krävs också kraftfulla insatser för att bryta bidragsberoendet. Vuxna personer som är fullt arbetsföra har en skyldighet att efter förmåga försöka bidra till sin egen försörjning. Ett passiviserande socialbidragsberoende och kontakter med en socialtjänst - som inte är jobbinriktad - bidrar snarare till att förvärra än att bryta utanförskapet.

Katarina-Sofia stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av ledamöterna Margareta Björk m fl (m) och Patrik Holmberg enligt följande.

I betänkandet Unga utanför (SOU 2003:92) konstaterades att mellan 25 000 och 30 000 unga människor varken studerar, arbetar, aktivt söker arbete eller har någon känd sysselsättning. Utredningen konstaterade vidare att en stor del av dessa ungdomar inte har klarat grundskolan. Att dessa ungdomar inte kunnat fångas upp tidigare under sin skoltid, är ett misslyckande för samhället och inte minst skolan. Stockholms stad har ett ansvar för att erbjuda de ungdomar som hamnat utanför en väg tillbaka till skola och arbete.

Den modell som föreslås med så kallade Navigatorcentra visar inte på något särskilt tydligt sätt hur detta skulle kunna vara en lösning på ungdomarnas problem. För att lösa de grundläggande problemen med ungas utanförskap hjälper inte särskilda "Navigatorcentra" eller andra kommunala projekt. Det krävs en omläggning av hela den nuvarande skol- och arbetsmarknadspolitik.

De ungdomar som befinner sig utan all kontakt med skola, annan utbildning och inte är i arbete eller sysselsatta på annat sätt kan antas leva ett liv som på sikt kommer att medföra att de får problem. Det huvudsakliga ansvaret för deras livssituation innehar de själva. Förslaget genomsyras av ett socialdemokratiska omhändertagandeperspektiv.

För att bryta utanförskapet krävs en individualiserad skola med höga och tydliga kunskapskrav. Det är inte acceptabelt att var femte elev lämnar grundskolan utan att kunna skriva en sammanhängande text eller läsa en bok. De elever som har svårt att nå skolans kunskapsmål måste få extra stöd, hjälp och tid, t ex ett extra år i grundskolan. Att alla gymnasieelever ska bli högskolebehöriga är ett olyckligt och orimligt mål. I stället borde särskilda yrkesinriktade program skapas för elever som vill börja arbeta direkt efter gymnasiet. Därutöver bör en modern lärlingsutbildning inrättas där eleverna tillbringar en del av tiden i skolan, en del i arbetslivet.

En nyligen genomförd undersökning visar att elever som genomgått de tvååriga yrkesförberedande utbildningarna klarat sig bättre på arbetsmarknaden än vad vi ser idag i den treåriga gymnasieskolan.

Det krävs också kraftfulla insatser för att bryta bidragsberoendet. Vuxna personer som är fullt arbetsföra har en skyldighet att efter förmåga försöka bidra till sin egen försörjning. Ett passiviserande socialbidragsberoende och kontakter med en socialtjänst - som inte är jobbinriktad - bidrar snarare till att förvärra än att bryta utanförskapet

Kista stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Margarita Pulido (s), Gunilla Bhur (v) och Jakob Dencker (mp) enligt följande.

Under perioden från 1997 har stadsdelen vunnit rika erfarenheter av utbildning och sysselsättningsåtgärder för ungdomar och arbetslösa inom stadsdelen. De framgångsrika matchningsprojekten ledde till att stadsdelen fick ansvaret för att hålla samman Matchningen för flera stadsdelar. Nu har Kista igång Kista Kompetenscenter och projektet Forto, samt även Kommunala Ungdomsprogrammet KUP. Stadsdelsnämnden vill slå vakt om dessa erfarenheter som byggts upp under flera år i ett mycket nära lokalt samarbete förvaltning-skolor-arbetsförmedling. Vi delar målsättningarna och värdegrunden med utredningsförslaget men är inte beredda att utan vidare anse bästa lösningen vara att överföra resurser och kompetens i ett nytt regionalt ”navigatorcentrum” eftersom vi redan har ett dylikt. Kista har också en mycket stark ”infrastruktur” med Elektrum, KTH, Kista Science City, m m, som skapar en unik närmiljö för alla utbildnings- och sysselsättnings-satsningar. Vid en uppbyggnad av regionalt ”navigatorcentrum” för Nordväst förordar vi att Kista med hänsyn till ovanstående bakgrund blir förläggningssort. I sammanhanget vill stadsdelsnämnden också framhålla vikten av ordinarie budgettilldelning till denna verksamhet efter försöksperioden så rejäla resurser att utföra uppdraget säkerställs kontinuerligt.

Särskilt uttalande gjordes av Birgitta Wahlman m.fl (m), Sven Påfvells (kd) och Lotta Gravenius m.fl. (fp) enligt följande.

Det är med stor oro vi konstaterar att mellan 25 000 och 30 000 unga människor varken studerar, arbetar, aktivt söker arbete eller har någon känd sysselsättning. Många av dessa har inte ens klarat grundskolan. Det är ett misslyckande för samhället och skolan att dessa ungdomar inte kunnat fångas upp tidigare under sin skoltid. Stockholms stad har ett ansvar för att erbjuda de ungdomar som hamnat utanför en väg tillbaka till skola och arbete.

Den modell som föreslås med så kallade Navigatorcentra riskerar att bli en otymplig institution som inte löser de grundläggande problemen med utanförskap. Man behöver istället helt lägga om den nuvarande skol- och arbetsmarknadspolitiken. Ett synsätt som tydligare betonar den egna ansvaret hos de unga, liksom föräldrarnas och det civila samhällets roll behövs – istället för det socialdemokratiska omhändertagandeperspektivet.

Vi behöver en individualiserad skola med höga och tydliga kunskapskrav. De elever som har svårt att nå skolans kunskapsmål måste få extra stöd, hjälp och tid, t ex ett extra år i grundskolan. Att alla gymnasieelever ska bli högskolebehöriga är ett olyckligt och orimligt mål. I stället borde särskilda yrkesinriktade program skapas för elever som vill börja arbeta direkt efter gymnasiet. Därutöver bör en modern lärlingsutbild-

ning inrättas där eleverna tillbringar en del av tiden i skolan, en del i arbetslivet. Detta ska göras tillsammans med näringslivet, och t ex Hantverksföreningen. En nyligen genomförd undersökning visar att elever som genomgått de tvååriga yrkesförberedande utbildningarna klarat sig bättre på arbetsmarknaden än vad vi ser idag i den treåriga gymnasieskolan.

Oavsett vad man inrättar är det inte säkert att kommunen är den bästa huvudmannen.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Lars Lundqvist m.fl. (fp) mot nämndens beslut med hänvisning till sitt förslag enligt följande.

Stadsdelsnämnden beslutar att som svar på remissen anför följande:

I betänkandet Unga utanför (SOU 2003:92) konstateras att mellan 25 000 och 30 000 unga människor varken studerar, arbetar, aktivt söker arbete eller har någon känd sysselsättning. Utredningen konstaterar vidare att en stor del av dessa ungdomar inte har klarat grundskolan. Att dessa ungdomar inte kunnat fångas upp tidigare under sin skoltid, är ett misslyckande för samhället och inte minst skolan. Stockholms stad har ett ansvar för att erbjuda de ungdomar som hamnat utanför en väg tillbaka till skola och arbete.

Den modell som föreslås i ärendet med så kallade Navigatorcentra visas inte på något särskilt tydligt sätt hur detta skulle kunna vara en lösning på ungdomarnas problem. Tvärtom präglas förslaget av stora ord men lite handling. För att lösa de grundläggande problemen med ungas utanförskap hjälper inte särskilda "Navigatorcentra" eller andra kommunala projekt. Det krävs en omläggning av hela den nuvarande skol- och arbetsmarknadspolitiken.

De ungdomar som befinner sig utan all kontakt med skola, annan utbildning och inte är i arbete eller sysselsatta på annat sätt kan antas leva ett liv som på sikt kommer att medföra att de får problem. Det huvudsakliga ansvaret för deras livssituation innehar de själva. Vi får inte glömma att 18 och 19-åringar faktiskt är myndiga individer som därför i första hand måste antas ha gjort ett medvetet val. Den som är 16 eller 17 har redan förmyndare, föräldrarna. Förslaget genomsyras av ett socialdemokratiskt omhändertagandeperspektiv som är oss främmande.

För att bryta utanförskapet krävs en individualiserad skola med höga och tydliga kunskapskrav. Det är inte acceptabelt att var femte elev lämnar grundskolan utan att kunna skriva en sammanhängande text eller läsa en bok. De elever som har svårt att nå skolans kunskapsmål måste få extra stöd, hjälp och tid, t ex ett extra år i grundskolan. Att alla gymnasieelever ska bli högskolebehöriga är ett olyckligt och orimligt mål. I stället borde särskilda yrkesinriktade program skapas för elever som vill börja arbeta

direkt efter gymnasiet. Därutöver bör en modern lärlingsutbildning inrättas där eleverna tillbringar en del av tiden i skolan, en del i arbetslivet.

Ingen 'hjälp' ska tvingas på den som ingen efterfrågar och aldrig på bekostnad av den personliga integriteten. Det är svårt att avgöra exakt var man i sin strävan efter omsorg går över gränsen och kränker individen. Gymnasieskolan är en frivillig utbildningsform, därför är det inte berättigat att från samhällets sida ingripa genom att upprätta centrala dataregister för att kartlägga eller styra ungdomars livsval. De ska, liksom övriga medborgare, respekteras.

Särskilt uttalande gjordes av Mats G Nilsson m.fl. (m) och Birgitta Borg (kd) enligt följande.

I betänkandet Unga utanför (SOU 2003:92) konstaterades att mellan 25 000 och 30 000 unga människor varken studerar, arbetar, aktivt söker arbete eller har någon känd sysselsättning. Utredningen konstaterade vidare att en stor del av dessa ungdomar inte har klarat grundskolan. Att dessa ungdomar inte kunnat fångas upp tidigare under sin skoltid, är ett misslyckande för samhället och inte minst skolan. Stockholms stad har ett ansvar för att erbjuda de ungdomar som hamnat utanför en väg tillbaka till skola och arbete.

Den modell som föreslås med så kallade Navigatorcentra visar inte på något särskilt tydligt sätt hur detta skulle kunna vara en lösning på ungdomarnas problem. För att lösa de grundläggande problemen med ungas utanförskap hjälper inte särskilda "Navigatorcentra" eller andra kommunala projekt. Det krävs en omläggning av hela den nuvarande skol- och arbetsmarknadspolitik.

De ungdomar som befinner sig utan all kontakt med skola, annan utbildning och inte är i arbete eller sysselsatta på annat sätt kan antas leva ett liv som på sikt kommer att medföra att de får problem. Det huvudsakliga ansvaret för deras livssituation innehar de själva. Förslaget genomsyras av ett socialdemokratiska omhändertagandeperspektiv.

För att bryta utanförskapet krävs en individualiserad skola med höga och tydliga kunskapskrav. Det är inte acceptabelt att var femte elev lämnar grundskolan utan att kunna skriva en sammanhängande text eller läsa en bok. De elever som har svårt att nå skolans kunskapsmål måste få extra stöd, hjälp och tid, t ex ett extra år i grundskolan. Att alla gymnasieelever ska bli högskolebehöriga är ett olyckligt och orimligt mål. I stället borde särskilda yrkesinriktade program skapas för elever som vill börja arbeta direkt efter gymnasiet. Därutöver bör en modern lärlingsutbildning inrättas där eleverna tillbringar en del av tiden i skolan, en del i arbetslivet.

En nyligen genomförd undersökning visar att elever som genomgått de tvååriga yrkesförberedande utbildningarna klarat sig bättre på arbetsmarknaden än vad vi ser idag i den treåriga gymnasieskolan.

Det krävs också kraftfulla insatser för att bryta bidragsberoendet. Vuxna personer som är fullt arbetsföra har en skyldighet att efter förmåga försöka bidra till sin egen

försörjning. Ett passiviserande socialbidragsberoende och kontakter med en socialtjänst - som inte är jobbinriktad - bidrar snarare till att förvärra än att bryta utanförskapet.

Liljeholmens stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av ordföranden Magnus Hellström och ledamöterna Anne Wompa och Daniel Somos (alla m) och tjänstgörande ersättaren Karolina Eriksson (kd) mot beslutet till förmån för det egna förslaget enligt följande.

Stadsdelsnämnden beslutar att som svar på remissen godkänna och överlämna följande yttrande:

Vi har svårt att se på vilket sätt nya byråkratiska instanser skulle kunna lösa de påtalade problem. Det är inte mer byråkrati som behövs utan nya idéer och konkreta åtgärder. Vi avstyrker därför att ett Navigatorcentra inrättas.

Vi anser vidare att upp till 18 års ålder är det föräldrarna som har ansvaret. När man fyllt 18 år är man enligt vår mening myndig. Vi motsätter oss därför att man upprättar ett särskilt register där alla stadens unga, 16-19 år gamla, ska ingå oavsett vad de gör.

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten Karin Berggren m.fl. (fp) enligt följande.

Vi instämmer i förvaltnings skrivning om att det vilar ett stort ansvar på grundskolan att förbereda elever inför fortsatta studier och vi anser att det är ett bra mått på hur dåligt nuvarande grundskolan fungerar då det enligt beräkning finns runt 300 stycken 16-19 -åringar i Stockholms stad som ej har sysselsättning i form av utbildning eller arbete.

Vi anser också som förvaltningen att det även handlar om föräldrars ansvar och engagemang för sina ungdomars framtid. Enligt lagen har föräldrar ansvar för sina barn fram till myndighetsdagen.

Därför ifrågasätter vi att det ska åligga stadsdelsnämnderna att ansvara för ungdomarnas sysselsättning. Vi ifrågasätter dessutom att fler byråkrater ska sysselsättas istället för att se till att skolan och utbildningen fungerar på ett tillfredsställande sätt.

Vi motsätter oss dessutom att man upprättar ett särskilt register där alla stadens unga, 16-19 år gamla, ska ingå oavsett vad de gör. Vi kan inte se att detta register tillför något som helst mervärde utom att sysselsätta ytterligare en byråkrat.

Vi vill dessutom ha en redovisning av hur många elever det handlar om i Liljeholmens stadsdel.

Maria-Gamla stans stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av ledamöterna Jonas Nilsson (m), Gunnel Laufke (m), Sonja Gräns (m), vice ordföranden Pär Hommerberg (fp) samt ledamöterna Maj-Britt Åkesson (fp) och Torbjörn Andring (kd) enligt följande.

Vi anser att nämnden skulle beslutat

Att lämna remissen utan eget ställningstagande

Att därutöver anföra

I betänkandet Unga utanför (SOU 2003:92) konstaterades att mellan 25 000 och 30 000 unga människor varken studerar, arbetar, aktivt söker arbete eller har någon känd sysselsättning. Utredningen konstaterade vidare att en stor del av dessa ungdomar inte har klarat grundskolan.

Att dessa ungdomar inte kunnat fångas upp tidigare under sin skoltid, är ett misslyckande för samhället och inte minst skolan. Stockholms stad har ett ansvar för att erbjuda de ungdomar som hamnat utanför en väg tillbaka till skola och arbete.

Den modell som föreslås med så kallade Navigatorcentra visar inte på något särskilt tydligt sätt hur detta skulle kunna vara en lösning på ungdomarnas problem. För att lösa de grundläggande problemen med ungas utanförskap hjälper inte särskilda "Navigatorcentra" eller andra kommunala projekt. Det krävs en omläggning av hela den nuvarande skol- och arbetsmarknadspolitiken.

De ungdomar som befinner sig utan all kontakt med skola, annan utbildning och inte är i arbete eller sysselsatta på annat sätt kan antas leva ett liv som på sikt kommer att medföra att de får problem. Det huvudsakliga ansvaret för deras livssituation innehar de själva. Förslaget genomsyras av ett socialdemokratiskt omhändertagandeperspektiv som passiviserar.

För att bryta utanförskapet krävs en individualiserad skola med höga och tydliga kunskapskrav. Det är inte acceptabelt att var femte elev lämnar grundskolan utan att kunna skriva en sammanhängande text eller läsa en bok. De elever som har svårt att nå skolans kunskapsmål måste få extra stöd, hjälp och tid, t ex ett extra år i grundskolan. Att alla gymnasieelever ska bli högskolebehöriga är ett olyckligt och orimligt mål. I stället borde särskilda yrkesinriktade program skapas för elever som vill börja arbeta direkt efter gymnasiet. Därutöver bör en modern lärlingsutbildning inrättas där eleverna tillbringar en del av tiden i skolan, en del i arbetslivet.

En nyligen genomförd undersökning visar att elever som genomgått de tvååriga yrkesförberedande utbildningarna klarat sig bättre på arbetsmarknaden än vad vi ser idag i den treåriga gymnasieskolan.

Det krävs också kraftfulla insatser för att bryta bidragsberoendet. Vuxna personer som är fullt arbetsföra har en skyldighet att efter förmåga försöka bidra till sin egen försörjning. Ett passiviserande socialbidragsberoende och kontakter med en social-

tjänst - som inte är jobbinriktad - bidrar snarare till att förvärra än att bryta utanförskapet.

Norrmalms stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av vice ordföranden Inge-Britt Lundin m.fl. (m) och ledamoten Sebastian Cederschiöld m.fl. (m) som ansåg att stadsdelsnämnden skulle ha beslutat följande.

Som svar på remissen anför stadsdelsnämnden följande:

I betänkandet Unga utanför (SOU 2003:92) konstateras att mellan 25 000 och 30 000 unga människor varken studerar, arbetar, aktivt söker arbete eller har någon känd sysselsättning. Utredningen konstaterar vidare att en stor del av dessa ungdomar inte har klarat grundskolan. Att dessa ungdomar inte kunnat fångas upp tidigare under sin skoltid, är ett misslyckande för samhället och inte minst skolan. Stockholms stad har ett ansvar för att erbjuda de ungdomar som hamnat utanför en väg tillbaka till skola och arbete.

Den modell som föreslås i ärendet med så kallade Navigatorcentra visas inte på något särskilt tydligt sätt hur detta skulle kunna vara en lösning på ungdomarnas problem. Tvärtom präglas förslaget av stora ord men lite handling. För att lösa de grundläggande problemen med ungas utanförskap hjälper inte särskilda "Navigatorcentra" eller andra kommunala projekt. Det krävs en omläggning av hela den nuvarande skol- och arbetsmarknadspolitiken.

De ungdomar som befinner sig utan all kontakt med skola, annan utbildning och inte är i arbete eller sysselsatta på annat sätt kan antas leva ett liv som på sikt kommer att medföra att de får problem. Det huvudsakliga ansvaret för deras livssituation innehar de själva. Förslaget genomsyras av ett socialdemokratiska omhändertagandeperspektiv.

För att bryta utanförskapet krävs en individualiserad skola med höga och tydliga kunskapskrav. Det är inte acceptabelt att var femte elev lämnar grundskolan utan att kunna skriva en sammanhängande text eller läsa en bok. De elever som har svårt att nå skolans kunskapsmål måste få extra stöd, hjälp och tid, t ex ett extra år i grundskolan. Att alla gymnasieelever ska bli högskolebehöriga är ett olyckligt och orimligt mål. I stället borde särskilda yrkesinriktade program skapas för elever som vill börja arbeta direkt efter gymnasiet. Därutöver bör en modern lärlingsutbildning inrättas där eleverna tillbringar en del av tiden i skolan, en del i arbetslivet.

Rinkeby stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Kerstin Gustavsson m.fl. (m) mot beslutet till förmån för eget förslag enligt följande.

Förslag till beslut

Att som svar på remissen anföras:

I betänkandet Unga utanför (SOU 2003:92) konstaterades att mellan 25 000 och 30 000 unga människor varken studerar, arbetar, aktivt söker arbete eller har någon känd sysselsättning. Utredningen konstaterade vidare att en stor del av dessa ungdomar inte har klarat grundskolan. Att dessa ungdomar inte kunnat fångas upp tidigare under sin skoltid, är ett misslyckande för samhället och inte minst skolan. Stockholms stad har ett ansvar för att erbjuda de ungdomar som hamnat utanför en väg tillbaka till skola och arbete.

Den modell som föreslås med så kallade Navigatorcentra visar inte på något särskilt tydligt sätt hur detta skulle kunna vara en lösning på ungdomarnas problem. För att lösa de grundläggande problemen med ungas utanförskap hjälper inte särskilda "Navigatorcentra" eller andra kommunala projekt. Det krävs en omläggning av hela den nuvarande skol- och arbetsmarknadspolitiken.

De ungdomar som befinner sig utan all kontakt med skola, annan utbildning och inte är i arbete eller sysselsatta på annat sätt kan antas leva ett liv som på sikt kommer att medföra att de får problem. Det huvudsakliga ansvaret för deras livssituation innehar de själva. Förslaget genomsyras av ett socialdemokratiska omhändertagandeperspektiv.

För att bryta utanförskapet krävs en individualiserad skola med höga och tydliga kunskapskrav. Det är inte acceptabelt att var femte elev lämnar grundskolan utan att kunna skriva en sammanhängande text eller läsa en bok. De elever som har svårt att nå skolans kunskapsmål måste få extra stöd, hjälp och tid, t ex ett extra år i grundskolan. Att alla gymnasieelever ska bli högskolebehöriga är ett olyckligt och orimligt mål. I stället borde särskilda yrkesinriktade program skapas för elever som vill börja arbeta direkt efter gymnasiet. Därutöver bör en modern lärlingsutbildning inrättas där eleverna tillbringar en del av tiden i skolan, en del i arbetslivet.

Reservation anfördes av Dikran Disson m.fl. (kd) och Petter Norberg m.fl. (fp) mot beslutet till förmån för kristdemokraternas förslag enligt följande.

Nämnden beslutar

1. Att som svar på remissen översända följande.

I betänkandet Unga utanför (SOU 2003:92) konstateras att mellan 25 000 och 30 000 unga människor varken studerar, arbetar, aktivt söker arbete eller har någon känd sys-

selsättning. Utredningen konstaterar vidare att en stor del av dessa ungdomar inte har klarat grundskolan. Att dessa ungdomar inte kunnat fångas upp tidigare under sin skoltid, är ett misslyckande för samhället och inte minst skolan.

Stockholms stad har ett ansvar för att erbjuda de ungdomar som hamnat utanför en väg tillbaka till skola och arbete. Den föreslagna modellen med Navigatorcentra ter sig dock märklig med tanke på den roll stadsdelsnämndernas socialtjänst och ungdomsarbete har. Navigatorcentra, organiserade i enlighet med förslaget, sammanfaller inte geografiskt med andra samarbetsformer för arbetsverksamhet som vissa stadsdelsnämnder byggt upp. Därtill framgår inte av förslaget vilket verksamhetsinnehåll eller syfte NC skulle ha som inte redan idag kan fullgöras av stadsdelsnämnderna.

För att lösa de grundläggande problemen med ungas utanförskap hjälper inte särskilda "Navigatorcentra". Det krävs en omläggning av den nuvarande skol- och arbetsmarknadspolitiken. Som exempel bör särskilda yrkesinriktade program skapas för elever som vill börja arbeta direkt efter gymnasiet. Därutöver bör en modern lärlingsutbildning där eleverna tillbringar en del av tiden i skolan, en del i arbetslivet.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten Ulf Segander m.fl. (m) med instämmande av ledamoten Anna Eklund m.fl. (fp) enligt följande.

I betänkandet Unga utanför (SOU 2003:92) konstaterades att mellan 25 000 och 30 000 unga människor varken studerar, arbetar, aktivt söker arbete eller har någon känd sysselsättning.

Utredningen konstaterade vidare att en stor del av dessa ungdomar inte har klarat grundskolan.

Att dessa ungdomar inte kunnat fångas upp tidigare under sin skoltid är ett misslyckande för samhället och inte minst skolan. Stockholms stad har ett ansvar för att erbjuda de ungdomar som hamnat utanför en väg tillbaka till skola och arbete.

Den modell som föreslås med s.k. "Navigatorcentra" visar inte på något särskilt tydligt sätt hur detta skulle kunna vara en lösning på ungdomarnas problem. För att lösa de grundläggande problemen med ungas utanförskap hjälper inte särskilda "Navigatorcentra" eller andra kommunala projekt. Det krävs en omläggning av hela den nuvarande skol- och arbetsmarknadspolitiken.

De ungdomar som befinner sig utan alla kontakt med skola, annan utbildning och inte är i arbete eller är sysselsatta på annat sätt kan antas leva ett liv som på sikt kommer att medföra att de får problem. Det huvudsakliga ansvaret för deras livssituation innehar de själva.

Förslaget genomsyras av ett socialdemokratiskt omhändertagandeperspektiv.

För att bryta utanförskapet krävs en individualiserad med höga och tydliga kunskapskrav.

Det är inte acceptabelt att var femte elev lämnar grundskolan utan att kunna skriva en sammanhängande text eller läsa en bok. De elever som har svårt att uppnå skolans kunskapsmål måste få extra stöd, hjälp och tid, t.ex. ett extra år i grundskolan. Att alla gymnasieelever ska bli högskolebehöriga är ett olyckligt och orimligt mål. I stället borde särskilda yrkesinriktade program skapas för elever som vill börja arbeta direkt efter gymnasiet. Därutöver bör en modern lärlingsutbildning inrättas där elever tillbringar en del av tiden i skolan och en del i arbetslivet.

En nyligen genomförd undersökning visar att elever som genomgått de tvååriga yrkesförberedande utbildningarna klarat sig bättre på arbetsmarknaden än vad vi ser i dag i den treåriga gymnasieskolan.

Det krävs också kraftfulla insatser för att bryta bidragsberoendet. Vuxna personer som är fullt arbetsföra har en skyldighet att efter förmåga försöka bidra till sin egen försörjning. Ett passiviserande socialbidragsberoende och kontakter med en socialtjänst, som inte är jobbinriktad, bidrar snarare till att förvärra än att bryta utanförskapet.

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten Birgitta von Nandelstadh (mp) och tjänstgörande ersättaren Jessica Nilsson (v) enligt följande.

Att alla gymnasieelever ska bli högskolebehöriga är ett olyckligt och orimligt mål. I stället borde särskilda yrkesinriktade program skapas för elever som vill börja arbeta direkt efter gymnasiet. Därutöver bör en modern lärlingsutbildning inrättas där elever tillbringar en del av tiden i skolan och en del i arbetslivet.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Liliane Svensson m.fl. (s), Margareta Johansson m.fl. (v), Urban Johansson m.fl. (mp) enligt följande.

Inrättandet av de tre navigatorcentra som föreslås är bra. Det är viktigt att ungdomar som inte fullföljer sina gymnasiestudier får den hjälp som de behöver.

Navigatorcentran skall i ett första steg vända sig till åldersgruppen 16-19 år.

I rapporten talar man dock om en successiv utökning till åldersgruppen 20-24 år.

Vi vill understryka vikten av att inte slå sönder en av stadsdelen redan väl utvecklad verksamhet för åldersgruppen 20-24 år på vårt Jobbcentrum för att bygga upp något nytt.

Vi är som stadsdel intresserade av att navigatorcentrat förläggs i Skärholmen.

Särskilt uttalande gjordes av Mikael Nordstedt (kd), Jan Jönsson (fp) enligt följande.

Förslag till beslut att Nämnden beslutar

1. Att som svar på remissen översända följande.

I betänkandet Unga utanför (SOU 2003:92) konstateras att mellan 25 000 och 30 000 unga människor varken studerar, arbetar, aktivt söker arbete eller har någon känd sysselsättning. Utredningen konstaterar vidare att en stor del av dessa ungdomar inte har klarat grundskolan. Att dessa ungdomar inte kunnat fångas upp tidigare under sin skoltid, är ett misslyckande för samhället och inte minst skolan.

Stockholms stad har ett ansvar för att erbjuda de ungdomar som hamnat utanför en väg tillbaka till skola och arbete. Den föreslagna modellen med Navigatorcentra ter sig dock märklig med tanke på den roll stadsdelsnämndernas socialtjänst och ungdomsarbete har. Navigatorcentra, organiserade i enlighet med förslaget, sammanfaller inte geografiskt med andra samarbetsformer för arbetsverksamhet som vissa stadsdelsnämnder byggt upp. Därtill framgår inte av förslaget vilket verksamhetsinnehåll eller syfte NC skulle ha som inte redan idag kan fullgöras av stadsdelsnämnderna.

För att lösa de grundläggande problemen med ungas utanförskap hjälper inte särskilda "Navigatorcentra". Det krävs en omläggning av den nuvarande skol- och arbetsmarknadspolitiken. Som exempel bör särskilda yrkesinriktade program skapas för elever som vill börja arbeta direkt efter gymnasiet. Därutöver bör en modern lärlingsutbildning där eleverna tillbringar en del av tiden i skolan, en del i arbetslivet.

Särskilt uttalande gjordes av Britt-Marie Lagerqvist m fl (m) enligt följande.

Navigatorcentra.

I betänkandet Unga utanför (SOU 2003:92) konstaterades att mellan 25 000 och 30 000 unga människor varken studerar, arbetar, aktivt söker arbete eller har någon känd sysselsättning. Utredningen konstaterade vidare att en stor del av dessa ungdomar inte har klarat grundskolan. Att dessa ungdomar inte kunnat fångas upp tidigare under sin skoltid, är ett misslyckande för samhället och inte minst skolan. Stockholms stad har ett ansvar för att erbjuda de ungdomar som hamnat utanför en väg tillbaka till skola och arbete.

Den modell som föreslås med så kallade Navigatorcentra visar inte på något särskilt tydligt sätt hur detta skulle kunna vara en lösning på ungdomarnas problem. För att lösa de grundläggande problemen med ungas utanförskap hjälper inte särskilda "Navigatorcentra" eller andra kommunala projekt. Det krävs en omläggning av hela den nuvarande skol- och arbetsmarknadspolitiken.

De ungdomar som befinner sig utan all kontakt med skola, annan utbildning och inte är i arbete eller sysselsatta på annat sätt kan antas leva ett liv som på sikt kommer att medföra att de får problem. Det huvudsakliga ansvaret för deras livssituation inne-

har de själva. Förslaget genomsyras av ett socialdemokratiska omhändertagandeperspektiv.

För att bryta utanförskapet krävs en individualiserad skola med höga och tydliga kunskapskrav. Det är inte acceptabelt att var femte elev lämnar grundskolan utan att kunna skriva en sammanhängande text eller läsa en bok. De elever som har svårt att nå skolans kunskapsmål måste få extra stöd, hjälp och tid, t ex ett extra år i grundskolan. Att alla gymnasieelever ska bli högskolebehöriga är ett olyckligt och orimligt mål. I stället borde särskilda yrkesinriktade program skapas för elever som vill börja arbeta direkt efter gymnasiet. Därutöver bör en modern lärlingsutbildning inrättas där eleverna tillbringar en del av tiden i skolan, en del i arbetslivet.

En nyligen genomförd undersökning visar att elever som genomgått de tvååriga yrkesförberedande utbildningarna klarat sig bättre på arbetsmarknaden än vad vi ser idag i den treåriga gymnasieskolan.

Det krävs också kraftfulla insatser för att bryta bidragsberoendet. Vuxna personer som är fullt arbetsföra har en skyldighet att efter förmåga försöka bidra till sin egen försörjning. Ett passiviserande socialbidragsberoende och kontakter med en socialtjänst - som inte är jobbinriktad - bidrar snarare till att förvärra än att bryta utanförskapet.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av vice ordföranden Ann-Katrin Åslund (fp), ledamöterna Ole-Jörgen Persson (m), Patrick Simonson (kd), Christer Gunder (m), Bengt Porseby (fp) och Markku Sirviö (m) enligt följande.

Vi reserverar oss mot beslutet då vi yrkat

Att som svar på remissen anföras följande

I betänkandet Unga utanför (SOU 2003:92) konstateras att mellan 25 000 och 30 000 unga människor varken studerar, arbetar, aktivt söker arbete eller har någon känd sysselsättning. Utredningen konstaterar vidare att en stor del av dessa ungdomar inte har klarat grundskolan. Att dessa ungdomar inte kunnat fångas upp tidigare under sin skoltid, är ett misslyckande för samhället och inte minst skolan. Stockholms stad har ett ansvar för att erbjuda de ungdomar som hamnat utanför en väg tillbaka till skola och arbete. Den modell som föreslås i ärendet med så kallade Navigatorcentra visas inte på något särskilt tydligt sätt hur detta skulle kunna vara en lösning på ungdomarnas problem. Tvärtom präglas förslaget av stora ord men lite handling. För att lösa de grundläggande problemen med ungas utanförskap hjälper inte särskilda "Navigatorcentra" eller andra kommunala projekt. Det krävs en omläggning av hela den nuvarande skol- och arbetsmarknadspolitikerna.

De ungdomar som befinner sig utan all kontakt med skola, annan utbildning och inte är i arbete eller sysselsatta på annat sätt kan antas leva ett liv som på sikt kommer

att medföra att de får problem. Förslaget genomsyras av ett socialdemokratiska omhänder-tagandeperspektiv.

För att bryta utanförskapet krävs en individualiserad skola med höga och tydliga kunskapskrav. Det är inte acceptabelt att var femte elev lämnar grundskolan utan att kunna skriva en sammanhängande text eller läsa en bok. De elever som har svårt att nå skolans kunskapsmål måste få extra stöd, hjälp och tid, t ex ett extra år i grundskolan. Att alla gymnasieelever ska bli högskolebehöriga är ett olyckligt och orimligt mål. I stället borde särskilda yrkesinriktade program skapas för elever som vill börja arbeta direkt efter gymnasiet. Därutöver bör en modern lärlingsutbildning inrättas där eleverna tillbringar en del av tiden i skolan, en del i arbetslivet.

Vantörs stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Henrik Ehrenberg (kd) och Lena Kling m fl (fp) likalydande med eget förslag till remissvar enligt följande.

I betänkandet Unga utanför (SOU 2003:92) konstateras att mellan 25 000 och 30 000 unga människor varken studerar, arbetar, aktivt söker arbete eller har någon känd sysselsättning. Utredningen konstaterar vidare att en stor del av dessa ungdomar inte har klarat grundskolan. Att dessa ungdomar inte kunnat fångas upp tidigare under sin skoltid, är ett misslyckande för samhället och inte minst skolan. Stockholms stad har ett ansvar för att erbjuda de ungdomar som hamnat utanför en väg tillbaka till skola och arbete. Den föreslagna modellen med Navigatorcentra ter sig dock märklig med tanke på den roll stadsdelsnämndernas socialtjänst och ungdomsarbete har. Navigatorcentra, organiserade i enlighet med förslaget, sammanfaller inte geografiskt med andra samarbetsformer för arbetsverksamhet som vissa stadsdelsnämnder byggt upp. Därtill framgår inte av förslaget vilket verksamhetsinnehåll eller syfte NC skulle ha som inte redan idag kan fullgöras av stadsdelsnämnderna. För att lösa de grundläggande problemen med ungas utanförskap hjälper inte särskilda ”Navigatorcentra”. Det krävs en omläggning av den nuvarande skol- och arbetsmarknadspolitiken. Som exempel bör särskilda yrkesinriktade program skapas för elever som vill börja arbeta direkt efter gymnasiet. Därutöver bör en modern lärlingsutbildning där eleverna tillbringar en del av tiden i skolan, en del i arbetslivet.

Särskilt uttalande gjordes av Lars Svärd (m) enligt följande.

I betänkandet Unga utanför (SOU 2003:92) konstaterades att mellan 25 000 och 30 000 unga människor varken studerar, arbetar, aktivt söker arbete eller har någon känd sysselsättning. Utredningen konstaterade vidare att en stor del av dessa ungdomar inte har klarat grundskolan. Att dessa ungdomar inte kunnat fångas upp tidigare under sin skoltid, är ett misslyckande för samhället och inte minst skolan. Stockholms stad har ett ansvar för att erbjuda de ungdomar som hamnat utanför en väg tillbaka till

skola och arbete. Den modell som föreslås med så kallade ”Navigatorcentra” visar inte på något särskilt tydligt sätt hur detta skulle kunna vara en lösning på ungdomarnas problem. För att lösa de grundläggande problemen med ungas utanförskap hjälper inte särskilda ”Navigatorcentra” eller andra kommunala projekt. Det krävs en omläggning av hela den nuvarande skol- och arbetsmarknadspolitiken. De ungdomar som befinner sig utan all kontakt med skola, annan utbildning och inte är i arbete eller sysselsatta på annat sätt kan antas leva ett liv som på sikt kommer att medföra att de får problem. Det huvudsakliga ansvaret för deras livssituation innehar de själva. Förslaget genomsyras av ett socialdemokratiska omhändertagandeperspektiv. För att bryta utanförskapet krävs en individualiserad skola med höga och tydliga kunskapskrav. Det är inte acceptabelt att var femte elev lämnar grundskolan utan att kunna skriva en sammanhängande text eller läsa en bok. De elever som har svårt att nå skolans kunskapsmål måste få extra stöd, hjälp och tid, t ex ett extra år i grundskolan. Att alla gymnasieelever ska bli högskolebehöriga är ett olyckligt och orimligt mål. I stället borde särskilda yrkesinriktade program skapas för elever som vill börja arbeta direkt efter gymnasiet. Därutöver bör en modern lärlingsutbildning inrättas där eleverna tillbringar en del av tiden i skolan, en del i arbetslivet. En nyligen genomförd undersökning visar att elever som genomgått de tvååriga yrkesförberedande utbildningarna klarat sig bättre på arbetsmarknaden än vad vi ser idag i den treåriga gymnasieskolan. Det krävs också kraftfulla insatser för att bryta bidragsberoendet. Vuxna personer som är fullt arbetsföra har en skyldighet att efter förmåga försöka bidra till sin egen försörjning. Ett passiviserande socialbidragsberoende och kontakter med en socialtjänst - som inte är jobbinriktad - bidrar snarare till att förvärra än att bryta utanförskapet.

Älvsjö stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av vice ordförande Olle Andretzky m.fl. (m) och ledamoten Lars Hansson m.fl. (fp) enligt följande.

I betänkandet Unga utanför (SOU 2003:92) konstaterades att mellan 25 000 och 30 000 unga människor varken studerar, arbetar, aktivt söker arbete eller har någon känd sysselsättning. Utredningen konstaterade vidare att en stor del av dessa ungdomar inte har klarat grundskolan. Att dessa ungdomar inte kunnat fångas upp tidigare under sin skoltid, är ett misslyckande för samhället och inte minst skolan. Stockholms stad har ett ansvar för att erbjuda de ungdomar som hamnat utanför en väg tillbaka till skola och arbete.

Den modell som föreslås med så kallade Navigatorcentra visar inte på något särskilt tydligt sätt hur detta skulle kunna vara en lösning på ungdomarnas problem. För att lösa de grundläggande problemen med ungas utanförskap hjälper inte särskilda ”Navigatorcentra” eller andra kommunala projekt. Det krävs en omläggning av hela den nuvarande skol- och arbetsmarknadspolitiken.

De ungdomar som befinner sig utan all kontakt med skola, annan utbildning och inte är i arbete eller sysselsatta på annat sätt kan antas leva ett liv som på sikt kommer att medföra att de får problem. Det huvudsakliga ansvaret för deras livssituation innehar de själva. Förslaget genomsyras av ett socialdemokratiska omhändertagandeperspektiv.

För att bryta utanförskapet krävs en individualiserad skola med höga och tydliga kunskapskrav. Det är inte acceptabelt att var femte elev lämnar grundskolan utan att kunna skriva en sammanhängande text eller läsa en bok. De elever som har svårt att nå skolans kunskapsmål måste få extra stöd, hjälp och tid, t ex ett extra år i grundskolan. Att alla gymnasieelever ska bli högskolebehöriga är ett olyckligt och orimligt mål. I stället borde särskilda yrkesinriktade program skapas för elever som vill börja arbeta direkt efter gymnasiet. Därutöver bör en modern lärlingsutbildning inrättas där eleverna tillbringar en del av tiden i skolan, en del i arbetslivet.

En nyligen genomförd undersökning visar att elever som genomgått de tvååriga yrkesförberedande utbildningarna klarat sig bättre på arbetsmarknaden än vad vi ser idag i den treåriga gymnasieskolan.

Det krävs också kraftfulla insatser för att bryta bidragsberoendet. Vuxna personer som är fullt arbetsföra har en skyldighet att efter förmåga försöka bidra till sin egen försörjning. Ett passiviserande socialbidragsberoende och kontakter med en socialtjänst - som inte är jobbinriktad - bidrar snarare till att förvärra än att bryta utanförskapet.

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten Margaretha Åkerberg (kd) enligt följande.

I betänkandet Unga utanför (SOU 2003:92) konstateras att mellan 25 000 och 30 000 unga människor varken studerar, arbetar, aktivt söker arbete eller har någon känd sysselsättning. Utredningen konstaterar vidare att en stor del av dessa ungdomar inte har klarat grundskolan.

Att dessa ungdomar inte har fångats upp tidigare under sin skoltid, är ett misslyckande för samhället och inte minst för skolan.

Stockholms stad har ett ansvar för att erbjuda de ungdomar som hamnat utanför en väg tillbaka till skola och arbete. Den föreslagna modellen Navigatorcentra ter sig dock märklig med tanke på den roll stadsdelsnämndernas socialtjänst och ungdomsarbete har. Det framgår inte av förslaget vilket verksamhetsinnehåll eller syfte Navigatorcentra skulle ha, som inte redan idag fullgörs eller skulle kunna fullgöras av SDN.

För att lösa de grundläggande problem med ungas utanförskap hjälper inte särskilda Navigatorcentra. Det krävs en omläggning av den nuvarande skol- och arbetsmarknadspolitiken. Som exempel bör särskilda yrkesinriktade program skapas för elever som vill börja arbeta direkt efter gymnasiet. Därutöver bör en modern lärlingsutbildning skapas där eleverna tillbringar en del av tiden i skolan och en del av tiden i arbetslivet.

Östermalms stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av ledamoten Jan Ulander (kd) mot nämndens beslut till förmån för eget förslag enligt följande.

Stadsdelsnämnden föreslås besluta att som svar på remissen översända följande:

I betänkandet Unga utanför (SOU 2003:92) konstateras att mellan 25 000 och 30 000 unga människor varken studerar, arbetar, aktivt söker arbete eller har någon känd sysselsättning. Utredningen konstaterar vidare att en stor del av dessa ungdomar inte har klarat grundskolan. Att dessa ungdomar inte kunnat fångas upp tidigare under sin skoltid, är ett misslyckande för samhället och inte minst skolan.

Stockholms stad har ett ansvar för att erbjuda de ungdomar som hamnat utanför en väg tillbaka till skola och arbete. Den föreslagna modellen med Navigatorcentra ter sig dock märklig med tanke på den roll stadsdelsnämndernas socialtjänst och ungdomsarbete har. Navigatorcentra, organiserade i enlighet med förslaget, sammanfaller inte geografiskt med andra samarbetsformer för arbetsverksamhet som vissa stadsdelsnämnder byggt upp. Därtill framgår inte av förslaget vilket verksamhetsinnehåll eller syfte NC skulle ha som inte redan idag kan fullgöras av stadsdelsnämnderna.

För att lösa de grundläggande problemen med ungas utanförskap hjälper inte särskilda "Navigatorcentra". Det krävs en omläggning av den nuvarande skol- och arbetsmarknadspolitiken. Som exempel bör särskilda yrkesinriktade program skapas för elever som vill börja arbeta direkt efter gymnasiet. Därutöver bör en modern lärlingsutbildning där eleverna tillbringar en del av tiden i skolan, en del i arbetslivet.

Särskilt uttalande gjordes av vice ordföranden Helena Bonnier m fl (m) och ledamoten Birgit Ernerot m fl (fp) enligt följande.

I betänkandet Unga utanför (SOU 2003:92) konstaterades att mellan 25 000 och 30 000 unga människor varken studerar, arbetar, aktivt söker arbete eller har någon känd sysselsättning. Utredningen konstaterade vidare att en stor del av dessa ungdomar inte har klarat grundskolan. Att dessa ungdomar inte kunnat fångas upp tidigare under sin skoltid, är ett misslyckande för samhället och inte minst skolan. Stockholms stad har ett ansvar för att erbjuda de ungdomar som hamnat utanför en väg tillbaka till skola och arbete.

Den modell som föreslås med så kallade Navigatorcentra visar inte på något särskilt tydligt sätt hur detta skulle kunna vara en lösning på ungdomarnas problem. För att lösa de grundläggande problemen med ungas utanförskap hjälper inte särskilda "Navigatorcentra" eller andra kommunala projekt. Det krävs en omläggning av hela den nuvarande skol- och arbetsmarknadspolitiken.

De ungdomar som befinner sig utan all kontakt med skola, annan utbildning och inte är i arbete eller sysselsatta på annat sätt kan antas leva ett liv som på sikt kommer att medföra att de får problem. Det huvudsakliga ansvaret för deras livssituation innehar de själva. Förslaget genomsyras av ett socialdemokratiska omhändertagandeperspektiv.

För att bryta utanförskapet krävs en individualiserad skola med höga och tydliga kunskapskrav. Det är inte acceptabelt att var femte elev lämnar grundskolan utan att kunna skriva en sammanhängande text eller läsa en bok. De elever som har svårt att nå skolans kunskapsmål måste få extra stöd, hjälp och tid, t ex ett extra år i grundskolan. Att alla gymnasieelever ska bli högskolebehöriga är ett olyckligt och orimligt mål. I stället borde särskilda yrkesinriktade program skapas för elever som vill börja arbeta direkt efter gymnasiet. Därutöver bör en modern lärlingsutbildning inrättas där eleverna tillbringa en del av tiden i skolan, en del i arbetslivet.

Det krävs också kraftfulla insatser för att bryta bidragsberoendet. Vuxna personer som är fullt arbetsföra har en skyldighet att efter förmåga försöka bidra till sin egen försörjning. Ett passiviserande socialbidragsberoende och kontakter med en socialtjänst - som inte är jobbinriktad - bidrar snarare till att förvärra än att bryta utanförskapet.

Socialtjänstnämnden

Reservation anfördes av vice ordföranden Peter Lundén-Welden m.fl. (m), ledamöterna Ann-Katrin Åslund m.fl. (fp) och ledamoten Désirée Pethrus Engström (kd) mot nämndens beslut enligt följande.

Socialtjänstnämnden anför som svar på remissen följande.

I betänkandet Unga utanför (SOU 2003:92) konstateras att mellan 25 000 och 30 000 unga människor varken studerar, arbetar, aktivt söker arbete eller har någon känd sysselsättning. Utredningen konstaterar vidare att en stor del av dessa ungdomar inte har klarat grundskolan. Att dessa ungdomar inte kunnat fångas upp tidigare under sin skoltid, är ett misslyckande för samhället och inte minst skolan. Stockholms stad har ett ansvar för att erbjuda de ungdomar som hamnat utanför en väg tillbaka till skola och arbete.

Den modell som föreslås i ärendet med så kallade Navigatorcentra visar inte på något särskilt tydligt sätt hur detta skulle kunna vara en lösning på ungdomarnas problem. Tvärtom präglas förslaget av stora ord men lite handling. För att lösa de grundläggande problemen med ungas utanförskap hjälper inte särskilda "Navigatorcentra" eller andra kommunala projekt. Det krävs en omläggning av hela den nuvarande skol- och arbetsmarknadspolitiken.

De ungdomar som befinner sig utan all kontakt med skola, annan utbildning och inte är i arbete eller sysselsatta på annat sätt kan antas leva ett liv som på sikt kommer

att medföra att de får problem. Förslaget genomsyras av ett socialdemokratiskt omhändertagandeperspektiv.

För att bryta utanförskapet krävs en individualiserad skola med höga och tydliga kunskapskrav. Det är inte acceptabelt att var femte elev lämnar grundskolan utan att kunna skriva en sammanhängande text eller läsa en bok. De elever som har svårt att nå skolans kunskapsmål måste få extra stöd, hjälp och tid, t.ex. ett extra år i grundskolan. Att alla gymnasieelever ska bli högskolebehöriga är ett olyckligt och orimligt mål. I stället borde särskilda yrkesinriktade program skapas för elever som vill börja arbeta direkt efter gymnasiet. Därutöver bör en modern lärlingsutbildning inrättas där eleverna tillbringa en del av tiden i skolan, en del i arbetslivet.

Utbildningsnämnden

Reservation anfördes av vice ordföranden Jan Björklund m fl (fp), ledamoten Cecilia Brink m fl (m) och ledamoten Nina Ekelund (kd) mot utbildningsnämndens beslut enligt följande.

att avslå förvaltningens förslag till beslut, samt
att som svar på remissen överlämna följande:

I betänkandet Unga utanför (SOU 2003:92) konstaterades att mellan 25 000 och 30 000 unga människor varken studerar, arbetar, aktivt söker arbete eller har någon känd sysselsättning. Utredningen konstaterade vidare att en stor del av dessa ungdomar inte har klarat grundskolan. Att dessa ungdomar inte kunnat fångas upp tidigare under sin skoltid, är ett misslyckande för samhället och inte minst skolan. Stockholms stad har ett ansvar för att erbjuda de ungdomar som hamnat utanför en väg tillbaka till skola och arbete.

Den modell som föreslås med så kallade Navigatorcentra visar inte på något särskilt tydligt sätt hur detta skulle kunna vara en lösning på ungdomarnas problem. För att lösa de grundläggande problemen med ungas utanförskap hjälper inte särskilda ”Navigatorcentra” eller andra kommunala projekt. Det krävs en omläggning av hela den nuvarande skol- och arbetsmarknadspolitiken.

De ungdomar som befinner sig utan all kontakt med skola, annan utbildning och inte är i arbete eller sysselsatta på annat sätt kan antas leva ett liv som på sikt kommer att medföra att de får problem. Det huvudsakliga ansvaret för deras livssituation innehar de själva. Förslaget genomsyras av ett socialdemokratiskt omhändertagandeperspektiv.

För att bryta utanförskapet krävs en individualiserad skola med höga och tydliga kunskapskrav. Det är inte acceptabelt att var femte elev lämnar grundskolan utan att kunna skriva en sammanhängande text eller läsa en bok. De elever som har svårt att nå skolans kunskapsmål måste få extra stöd, hjälp och tid, t ex ett extra år i grundskolan. Att alla gymnasieelever ska bli högskolebehöriga är ett olyckligt och orimligt mål. I

stället borde särskilda yrkesinriktade program skapas för elever som vill börja arbeta direkt efter gymnasiet. Därutöver bör en modern lärlingsutbildning inrättas där eleverna tillbringar en del av tiden i skolan, en del i arbetslivet.

En nyligen genomförd undersökning visar att elever som genomgått de tvååriga yrkesförberedande utbildningarna klarar sig bättre på arbetsmarknaden än vad vi ser idag i den treåriga gymnasieskolan.

Det krävs också kraftfulla insatser för att bryta bidragsberoendet. Vuxna personer som är fullt arbetsföra har en skyldighet att efter förmåga försöka bidra till sin egen försörjning. Ett passiviserande socialbidragsberoende och kontakter med en socialtjänst - som inte är jobbinriktad - bidrar snarare till att förvärra än att bryta utanförskapet.”

Kommunstyrelsens handikappråd

Särskilt uttalande gjordes av kommunstyrelsens handikappråd enligt följande.

Ett Navigatorcentra ska vara tillgängligt för alla och särskilt beakta ungdomar med funktionshinder.

Sammanfattning av utredningsrapportens förslag för stadens uppföljningsansvar för ungdomar 16-19 år samt inrättande av navigatorcentra.

Stadsdelsnämnderna föreslås inrätta tre ”regiongemensamma” navigatorcentra.

Utbildningsnämnden föreslås svara för central samordning och etablering av navigatorcentren samt skapa och förvalta ett centralt register för ungdomar 16-19 år.

De budgetmässiga konsekvenserna genererar ett ställningstagande om utökning av stadens budget med ca 25 mnkr/år fr.o.m. år 2006.

Utredningen konstaterar på samma sätt som revisionskontorets rapport ”Kommunens uppföljningsansvar för ungdomar mellan 16 och 20 år” att ansvarsfördelningen ligger fast i enlighet med kommunfullmäktiges beslut från 1995. Det innebär att stadsdelsnämnderna bär det huvudsakliga uppföljningsansvaret för ungdomar i åldern 16 – 19 år. Utbildningsnämnden äger det huvudsakliga utbildningsansvaret för dessa unga. Uppgiften är att tillhandahålla, erbjuda och informera om utbildningsmöjligheter. Utredningen föreslår att utbildningsnämnden får i uppdrag att bygga upp och ansvara för ett centralt register där alla stadens ungdomar i åldersspannet 16-19 år finns registrerade - oavsett sysselsättning. Utbildningsnämnden ansvarar för att uppgifterna i det centrala registret uppdateras mot befolknings-/skolregistret. I uppdraget ingår att se över vilken teknisk systemlösning som är lämpligast. Överlämning av uppgifter om ungdomar som inte återfinns i studier föreslås ske till navigatorcentra i den region som ungdomen är bosatt i.

Utredningen föreslår att tre centra inrättas med lokalisering i nordvästra, södra och centrala staden. Utgångspunkten är att bygga upp en organisation som skall vara så flexibel över tid att den kan anpassas efter det antal ungdomar som är i behov av stöd genom navigatorcentra. Målgruppen skall vara ungdomar mellan 16 – 24 år som var-

ken studerar, arbetar eller har någon annan form av sysselsättning och riskerar långvarig arbetslöshet. Inledningsvis ska centren främst rikta sig till ungdomar i åldrarna 16-19 år. Därefter ska verksamheten successivt utökas till att omfatta hela målgruppen.

Centren skall utgöra en bas för arbetet med ungdomar som befinner sig utanför skola och arbetsmarknad. Syftet med verksamheten är att öka andelen ungdomar som fullföljer gymnasiestudier och att på sikt minska ungdomsarbetslösheten. Navigatorcentren skall arbeta uppsökande och erbjuda individuellt utformade insatser som ger en god grund för fortsatta studier eller som på bästa sätt bidrar till ungdomarnas personliga utveckling mot en framtida etablering på arbetsmarknaden. Navigatorcentren skall tydliggöra de resurser som finns för ungdomar på olika håll inom staden och fungera som en plattform som underlättar ett aktivt samarbete över stadsdelsgränser och med externa aktörer.

För att möjliggöra ett samlat utvecklingsarbete med målgruppen föreslår utredningen att stadsdelsnämnderna lägger över det praktiska arbetet med det kommunala ungdomsprogrammet för unga, KUP, på navigatorcentren.

Då stadsdelsnämnderna har uppföljningsansvaret för ungdomar i åldern 16-19 år föreslås att stadsdelsnämnderna även ska ha ansvaret för navigatorcentren. Förslaget är att flera stadsdelsnämnder ges i uppdrag att gå samman och gemensamt driver ett navigatorcentra inom respektive geografiskt område. Utredningen bedömer att ekonomisk stabilitet uppnås genom att stadsdelarna gemensamt driver verksamheten på ett fåtal platser. En samordningsfunktion behövs för att koordinera arbetet med att bygga upp och utveckla navigatorcentren under försöksperioden. Efter denna period behövs en fortsatt samordning, men av mindre omfattning. Utredningen har föreslagit att denna funktion förläggs på utbildningsnämnden.

Enligt de beräkningar som gjorts kostar etableringen av navigatorcentren ca 3 mnkr och driften c:a 22,5 mnkr per år. Etableringsfasen finansieras med medel från Ungdomsstyrelsen och Kompetensfonden. Under försöksperioden 2006-2007 föreslås att utbildningsnämnden tillförs medel för driften av navigatorcentren och uppbyggnad av nytt register/nya tekniska systemlösningar. Utredningen föreslår att driftmedlen därefter fördelas till de tre stadsdelsnämnder som enligt förslaget skall ansvara för den inomregionala samordningen av varje navigatorcentra.